

LEGE Nr. 80*)
din 11 iulie 1995

privind statutul cadrelor militare

Cap. I
Dispoziții generale

Art. 1 - (1) Prin cadre militare, în sensul prezentei legi, se înțelege cetățenii români cărora li s-a acordat grad de ofițer, maistru militar sau subofițer, în raport cu pregătirea lor militară și de specialitate, în condițiile prevăzute de lege.

(2) Cadrele militare sunt în serviciul națiunii.

Art. 2 - (1) Potrivit gradelor pe care le au, cadrele militare sunt constituite în corpul subofițerilor, corpul maiștrilor militari și corpul ofițerilor.

(2) Gradele cadrelor militare, în ordinea lor ierarhică, sunt:

A. Subofițeri:

- a) sergent major;
- b) plutonier;
- c) plutonier major;
- d) plutonier adjutant;
- e) plutonier adjutant șef.

B. Maiștri militari:

- a) maistru militar clasa a IV-a;
- b) maistru militar clasa a III-a;
- c) maistru militar clasa a II-a;
- d) maistru militar clasa I;
- e) maistru militar principal.

C. Ofițeri:

- a) ofițeri cu grade inferioare:
 - sublocotenent, respectiv aspirant pentru cei din marina militară;
 - locotenent;
 - căpitan;
 - b) ofițeri cu grade superioare:
 - maior, respectiv locotenent-comandor pentru cei din aviația și marina militară;
 - locotenent-colonel, respectiv căpitan-comandor pentru cei din aviația și marina militară;
 - colonel, respectiv comandor pentru cei din aviația și marina militară;
 - c) generali și amirali, prevăzuți la alin. 2¹ paragraful B lit. c);
- (2¹) Gradele cadrelor militare în ordinea lor ierarhică în Ministerul Apărării Naționale sunt:

A. Subofițeri:

- a) sergent;
- b) sergent-major;
- c) plutonier;
- d) plutonier-major;
- e) plutonier adjutant;
- f) plutonier adjutant principal.

A¹. Maiștri militari:

- a) maistru militar clasa a V-a;
- b) maistru militar clasa a IV-a;
- c) maistru militar clasa a III-a;
- d) maistru militar clasa a II-a;
- e) maistru militar clasa I;
- f) maistru militar principal.

B. Ofițeri:

- a) ofițeri cu grade inferioare:

- sublocotenent, respectiv aspirant, pentru cei din arma marină;
 - locotenent;
 - căpitan;
 - b) ofițeri cu grade superioare:
 - maior, respectiv locotenent-comandor, pentru cei din arma aviație și arma marină;
 - locotenent-colonel, respectiv căpitan-comandor, pentru cei din arma aviație și arma marină;
 - colonel, respectiv comandor, pentru cei din arma aviație și arma marină;
 - c) generali și amirali:
 - general de brigadă - cu o stea, respectiv general de flotilă aeriană - cu o stea, pentru cei din arma aviație și contraamiral de flotilă - cu o stea, pentru cei din arma marină;
 - general-maior - cu două stele, respectiv contraamiral - cu două stele, pentru cei din arma marină;
 - general-locotenent - cu trei stele, respectiv viceamiral - cu trei stele, pentru cei din arma marină;
 - general - cu patru stele, respectiv amiral - cu patru stele, pentru cei din arma marină.
- (3) În afara acestor grade, pentru merite militare excepționale, în timp de război, Președintele României poate acorda generalilor/amiralilor - cu patru stele - gradul de mareșal, care este cel mai înalt grad militar.

Art. 3 - Gradul militar este un drept al titularului și reprezintă recunoașterea în plan social a calității de cadru militar. Gradul de ofițer, maistru militar și subofițer nu se poate pierde decât în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

Art. 4 - Cadrele militare se pot afla în una dintre următoarele situații:

a) în activitate, când ocupă o funcție militară. Calitatea de cadru militar în activitate se menține și pe timpul cât acestea sunt eliberate din funcții pentru a urma diferite forme de pregătire în interesul serviciului, sunt suspendate din funcții, precum și atunci când sunt puse la dispoziție: în vederea încadrării sau trecerii în rezervă ori în retragere; pentru cazurile de boală stabilite prin hotărâre a Guvernului; pe timpul cât sunt în captivitate.

Pot fi ofițeri, maiștri militari sau subofițeri în activitate persoanele care au cetățenie română și domiciliul în țară;

b) în rezervă, când nu ocupă o funcție militară, dar întrunesc condițiile prevăzute de lege pentru a fi chemate să îndeplinească serviciul militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați, iar la nevoie, în calitate de cadre militare în activitate;

c) în retragere, când, potrivit legii, nu mai pot fi chemate pentru îndeplinirea serviciului militar.

Art. 5 - (1) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate sunt militari profesioniști. Profesia de cadru militar este menită să asigure funcționarea, perfecționarea și conducerea organismului militar în timp de pace și de război.

(2) Accesul în profesie, precum și evoluția ulterioară pe treptele ierarhiei militare au la bază principiile și normele cuprinse în prezenta lege. În aplicarea acestora, pentru cadrele militare ale Ministerului Apărării Naționale se elaborează Ghidul carierei militare, aprobat prin hotărâre a Guvernului.

(3) Pentru structurile militare ale Ministerului Afacerilor Interne se elaborează ghiduri ale carierei specifice fiecărei arme, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Art. 6 - (1) În exercitarea atribuțiilor ce le revin potrivit legii și prevederilor regulamentelor militare, ofițerii, maiștrii militari și subofițerii sunt învestiți cu exercițiul autorității publice, bucurându-se de protecție potrivit legii penale.

(2) Cadrele militare prevăzute la art. 2 alin. 2 paragraful C lit. c) și alin. 2¹ paragraful B lit. c) au rangul de demnitari ai statului român în exercitarea funcțiilor prevăzute cu grad de general/similar, fără a beneficia de drepturi suplimentare conferite de această calitate.

Cap. II

Îndatoririle și drepturile cadrelor militare

Art. 7 - (1) Îndatoririle, drepturile și libertățile cadrelor militare sunt cele stabilite de Constituția României, de legile țării și de prezentul statut.

(2) Profesia de ofițer, maistru militar sau subofițer în activitate incumbă îndatoriri suplimentare, precum și interzicerea ori restrângerea exercitării unor drepturi și libertăți, potrivit legii.

Secțiunea 1 Îndatoriri

Art. 8 - (1) Cadrele militare au următoarele îndatoriri principale:

a) să fie loiale și devotate statului român și forțelor sale armate, să lupte pentru apărarea României, la nevoie până la sacrificiul vieții, să respecte și să apere valorile democrației constituționale;

b) să respecte jurământul militar și prevederile regulamentelor militare, să execute întocmai și la timp ordinele comandanților și ale șefilor, fiind responsabile de modul în care îndeplinesc misiunile ce le sunt încredințate. Cadrelor militare nu li se poate ordona și le este interzis să execute acte contrare legii, obiceiurilor războiului și convențiilor internaționale la care România este parte; neexecutarea ordinelor în aceste condiții nu atrage răspunderea penală și civilă a subordonaților;

c) să prețuiască onoarea și gloria de luptă ale forțelor armate ale României, ale armeei și unității din care fac parte, precum și demnitatea gradului și a uniformei militare pe care le poartă;

d) să-și perfecționeze pregătirea profesională, să asigure instruirea temeinică și educarea subordonaților și să apere drepturile acestora;

e) să acționeze pentru întreținerea regulamentară și menținerea în stare de operativitate a tehnicii și armamentului și pentru folosirea și administrarea eficientă a bunurilor din dotare;

f) să păstreze cu strictețe secretul militar, de stat și de serviciu, precum și caracterul confidențial al unor activități și documente.

(2) Cadrele militare în activitate au obligația să participe la misiuni în afara teritoriului statului român, în funcție de cerințele Ministerului Apărării Naționale, pentru îndeplinirea obligațiilor asumate de România prin convenții și tratate internaționale.

(3) Poate face excepție, la cerere, de la prevederile alin. 2 cadrul militar care întâmpină greutăți familiale deosebite și se încadrează în una dintre următoarele situații:

a) formează o familie monoparentală;

b) este întreținător unic de familie, al copilului/fratelui/părintelui;

c) unul sau ambii părinți sunt invalizi de gradul I sau II, indiferent de vârstă, și nu mai are alți frați sau surori majori, apti de muncă, ori mai are frați sau surori, dar aceștia nu pot contribui la întreținerea părinților deoarece sunt elevi sau studenți, sunt invalizi de gradul I sau II ori execută o pedeapsă privativă de libertate;

d) soțul este grav bolnav, încadrat în gradul I sau II de invaliditate;

e) ambii soți sau frați ar urma să participe la misiune în aceeași perioadă și nu își exprimă acordul în acest sens;

f) în caz de calamități naturale.

Secțiunea a 2-a Drepturi

Art. 9 - Cadrele militare în activitate au dreptul la:

a) solda lunară, compusă din solda de grad, solda de funcție, gradații și indemnizații, precum și la prime, premii, sporuri și alte drepturi bănești, ale căror quantumuri se stabilesc prin hotărâre a Guvernului;

b) echipament, hrană, asistență medicală, medicamente, locuință de serviciu, gratuite, concedii și scutiri medicale plătite, în condițiile stabilite prin hotărâre a Guvernului;

c)* reduceri sau scutiri ale cuantumului chiriei, ajutoare și alte drepturi, potrivit reglementărilor în vigoare;

*) Modificarea literei c) prin OG nr. 73/1999 persistă și după abrogarea și respingerea acestui act normativ prin O.G. nr. 7/2001, respectiv L. nr. 206/2002, potrivit Deciziei RIL nr. LV (55)/2007, publicată în Monitorul Oficial Nr. 138 din 22 februarie 2008.

- d) transport gratuit, în condițiile stabilite prin hotărâre a Guvernului;
- e) suportarea de către Ministerul Apărării Naționale a sumelor necesare pentru asigurarea asistenței juridice a cadrelor militare pentru fapte săvârșite de către acestea în exercitarea, potrivit legii, a atribuțiilor de serviciu, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

Art. 9¹⁹⁾ - Cadrele militare trecute în rezervă sau direct în retragere au dreptul la pensie militară de stat, potrivit legii.

*) Art. 9¹⁾ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 10 - *** Abrogat de O.G. Nr. 73/1999

*) Abrogarea articolului 10 prin OG nr. 73/1999 are caracter definitiv chiar dacă respectivul act normativ a fost abrogat și respins prin O.G. nr. 7/2001, respectiv L. nr. 206/2002, potrivit Deciziei RIL nr. LV (55)/2007, publicată în Monitorul Oficial Nr. 138 din 22 februarie 2008.

Art. 11 - (1) și (2) *** Abrogate prin art. 196 lit. r) din Legea nr. 263/2010, de la data de 1 ianuarie 2011.

(3)⁹⁾ Pensionarii militari decorați cu ordinul "Meritul Militar" clasele a III-a, a II-a și I beneficiază de un spor de 10%, 15% și, respectiv, 20% al cuantumului pensiei.

*) Denumirea Ordinul "Meritul Militar" se înlocuiește cu denumirea "Semnul onorific", prevăzută la art. 10 pct. 3 și 4 din L. nr. 29/2000, celelalte dispoziții rămânând valabile. (a se vedea art. 87 alin. 3 din L. nr. 29/2000)

Art. 12 - Cadrele militare în activitate au dreptul să urmeze învățământul superior militar sau civil, postuniversitar, doctoratul sau alte forme de perfecționare a pregătirii, cu respectarea normelor legale.

Art. 13 - (1) Cadrele militare în activitate pot fi trimise la studii în străinătate, prin concurs, cu aprobarea ministrului apărării naționale.

(2) Cadrele militare în activitate care au absolvit școli și academii militare, cursuri sau alte forme de pregătire în străinătate beneficiază de drepturi depline la încadrarea și promovarea în funcții corespunzătoare studiilor din țară cu care le-au fost echivalate diplomele dobândite, în condițiile legii și ale reglementărilor militare.

Art. 14 - (1) În timp de pace, cadrele militare în activitate au dreptul la concediu de odihnă, concediu de odihnă suplimentar pentru activitate în locuri de muncă cu condiții deosebite - vătămătoare, grele sau periculoase - și la concediu de studii.

(2) Regulile privind durata și acordarea concediului de odihnă, concediului de odihnă suplimentar și a concediului de studii, precum și compensarea în bani a concediului de odihnă neefectuat se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Art. 14¹⁹⁾ - (1) În timp de pace, cadrele militare în activitate au dreptul la concedii fără plată, pe o durată de cel mult 4 ani, în următoarele situații:

a) solicită să își urmeze soția sau soțul trimis în străinătate de către Ministerul Afacerilor Externe, de alte ministere, autorități administrative autonome, organe ori alte instituții de specialitate ale administrației publice centrale, pentru îndeplinirea unei misiuni permanente în străinătate la misiunile diplomatice, la oficiile consulare sau la alte reprezentanțe naționale, structuri și comandamente din cadrul organizațiilor internaționale din care România face parte, pentru o perioadă mai mare de 6 luni;

b) au fost selectate pentru a ocupa temporar posturi în structurile din cadrul organizațiilor internaționale din care România face parte, în baza aprobării prealabile a ministrului apărării naționale.

(2) Pentru alte cazuri, temeinic motivate, cadrele militare în activitate au dreptul la concedii fără plată, pe durată determinată, de cel mult un an.

(3) Concediile fără plată prevăzute la alin. 1 și 2 se aprobă de către ministrul apărării naționale sau de către comandanții stabiliți de acesta.

(4) Ministrul apărării naționale poate prelungi durata concediilor fără plată prevăzute la alin. 1 și 2 cu cel mult un an.

(4¹) În Ministerul Afacerilor Interne, prelungirea concediilor fără plată prevăzute la alin. 1 și 2 se aprobă potrivit competențelor de gestiune a resurselor umane.

(5) În perioada concediului fără plată, acordat potrivit prevederilor alin. 1 sau 2, cadrele militare sunt suspendate din funcție și nu beneficiază de niciun drept din partea Ministerului Apărării Naționale, cu excepția celui privind folosirea locuinței de serviciu, în cazul când se dispune de aceasta.

(6) Perioada concediului fără plată nu constituie vechime în serviciu pentru stabilirea pensiei, vechime în activitate pentru acordarea Semnului onorific **În Serviciul Patriei** și/sau pentru acordarea gradației următoare în condițiile legii.

(7)^{**} În situația prevăzută la alin. 1 lit. a), la stabilirea stagiului în gradul pe care îl au cadrele militare se ia în calcul o perioadă egală cu trei pătrimi din durata concediului fără plată.

(8) În situația prevăzută la alin. 1 lit. b), la stabilirea stagiului în gradul pe care îl au cadrele militare se ia în calcul întreaga durată a concediului fără plată.

(8¹)^{**} În situația prevăzută la alin. 2, durata concediului fără plată nu se ia în calcul la stabilirea stagiului în grad.

(9) La încetarea concediului fără plată, instituția are obligația de a numi cadrul militar pe o funcție vacantă sau să îl pună la dispoziție în vederea încadrării.

*) Art. 14¹ a fost introdus prin L. nr. 53/2011, de la data de 29 aprilie 2011.

**) Prevederile alin. (7) și alin. (8¹), astfel cum acestea au fost modificate, respectiv introduse, prin L. nr. 101/2019, nu se aplică în situația concediilor fără plată aflate în derulare la data de 16 mai 2019. (art. II din L. nr. 101/2019)

Art. 14^{2a} - (1) În timp de pace, cadrele militare în activitate confirmate în serviciul medical pot beneficia, pe lângă drepturile prevăzute la art. 14¹, de concedii fără plată, pe o durată de cel mult 4 ani, pentru formare profesională.

(2) La încetarea concediului fără plată acordat potrivit alin. 1, instituția are obligația de a reîncadra cadrul militar, din oficiu, pe funcția de pe care a fost suspendat, prin rezervarea acesteia, cu excepția situației în care unitatea este supusă procesului de reorganizare sau restructurare, iar postul se desființează.

(3) Dispozițiile art. 14¹ alin. 3, 5, 6 și 8¹ se aplică în mod corespunzător în situația acordării concediilor fără plată pentru formarea profesională, prevăzută la alin. 1.

*) Art. 14² a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 14^{3a} - (1) Cadrele militare în activitate au dreptul, anual, la un concediu pentru formare profesională, plătit, de până la 15 zile lucrătoare, cu aprobarea comandantului unității militare, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

(2) Durata concediului pentru formare profesională nu poate fi dedusă din durata concediului de odihnă anual și este asimilată unei perioade de muncă efectivă în ceea ce privește drepturile convenite personalului militar.

*) Art. 14³ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 14^{4a} - Cadrele militare în activitate, din cadrul Ministerului Apărării Naționale, pe timpul cât se află în concediu de odihnă, concediu paternal, incapacitate temporară de muncă și în permisie beneficiază de solda de funcție, solda de grad, gradații și, după caz, solda de comandă, indemnizațiile, compensațiile, sporurile, primele, majorările și alte drepturi salariale cu caracter permanent convenite pentru perioada respectivă.

*) Art. 14^a a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 15 - (1) Femeile, cadre militare în activitate, au dreptul la concediu de maternitate și beneficiază de pauze pentru alimentarea și îngrijirea copilului, precum și de alte drepturi prevăzute de lege pentru femeile salariate din administrația publică.

(2) Cadrele militare în activitate au dreptul la concediu și indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav, concediu de acomodare, concediu paternal, concediu și indemnizație pentru creșterea copilului, în condițiile prevăzute de dispozițiile legale în vigoare.

(3) La stabilirea stagiului în gradul pe care îl au cadrele militare se ia în calcul întreaga durată a concediului prevăzut la alin. 2.

Art. 16 - Cadrele militare în activitate care urmează cursurile de zi ale instituțiilor de învățământ superior beneficiază, în locul concediilor de odihnă, de vacanțe, conform programelor de învățământ ale instituțiilor respective și ordinului ministrului apărării naționale.

Art. 17 - (1) Pentru rezolvarea unor situații personale sau familiale deosebite, cadrelor militare în activitate, precum și celor în rezervă, pe timpul cât sunt concentrate sau mobilizate în unități militare, li se pot acorda permisiile.

(2) Durata permisiilor și comandanții care au dreptul să le aprobe se stabilesc prin regulamentele militare.

Art. 18 - Timpul acordat pentru permisiile, scutiri și concedii medicale nu se scade din durata concediului anual de odihnă sau a concediului de odihnă suplimentar.

Art. 19 - (1) *Pe timpul stării de urgență și de asediu, comandanții/șefii structurilor militare pot dispune întreruperea concediilor de odihnă, de odihnă suplimentare, fără plată, de studii și pentru formare profesională ale cadrelor militare în activitate din subordine, în funcție de nevoile instituțiilor militare.*

(2) *Pe timpul stării de urgență, comandanții/șefii structurilor militare pot dispune unilateral efectuarea totală sau parțială a concediilor de odihnă/de odihnă suplimentare pentru cadrele militare în activitate din subordine.*

(3) *La declararea mobilizării sau a stării de război, concediile de odihnă, de odihnă suplimentare, fără plată, paternal, de acomodare, pentru creșterea copilului, de studii, pentru formare profesională, vacanțele și permisiile se întrerup, cadrele militare în activitate fiind obligate să se prezinte la unitățile militare de care aparțin, în cel mai scurt timp posibil.*

(4) *Pe timpul mobilizării și pe timp de război, cadrelor militare în activitate și celor în rezervă, concentrate sau mobilizate, li se pot acorda permisiile și concedii, potrivit ordinului ministrului apărării naționale.*

(5) *Pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare și pe timp de război, comandanții/șefii stabilesc programul de lucru al cadrelor militare, în funcție de evoluția situației și misiunile încredințate.*

(6) *Pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare și pe timp de război, cadrele militare pot efectua deplasări în alte garnizoane sau unități administrativ-teritoriale, altele decât cele din care face parte unitatea militară în care își desfășoară activitatea, ori pot părăsi teritoriul național, în condițiile stabilite prin ordin al conducătorului instituției.*

Art. 20 - *** Abrogat de O.U.G. Nr. 4/2004

Art. 20^a - (1) Cadrele militare în activitate numite în prima funcție/mutate în interesul serviciului, detașate și/sau împuternicite într-o altă garnizoană decât cea în care își au domiciliul și care nu dețin locuință proprietate personală în acea garnizoană, nici ei și nici soțiile sau soții acestora, în situația în care nu li se poate asigura spațiu de locuit corespunzător, au dreptul la o compensație lunară pentru chirie de până la 50% din solda lunară.

(2) Cadrele militare în activitate numite în prima funcție, mutate în interesul serviciului, detașate și/sau împuternicite într-o garnizoană în care își au domiciliul, dar care nu dețin locuință proprietate personală, nici ei și nici soțiile sau soții acestora, în situația în care nu li se poate asigura spațiu de locuit corespunzător, pot beneficia, în cazuri justificate, pe baza rezultatelor anchetei sociale efectuate de o comisie constituită prin ordin al ministrului apărării naționale, de compensația lunară pentru chirie, prevăzută la alin. 1, la propunerea comandanților sau a șefilor cadrelor militare respective.

(2¹) Cadrele militare care îndeplinesc condițiile de acordare a compensației lunare pentru chirie potrivit alin. 1 și 2 și care contractează un credit ipotecar/imobiliar destinat achiziționării unei locuințe sau încheie un contract de vânzare-cumpărare cu plata în rate a unei locuințe beneficiază de compensația lunară pentru chirie, pe o perioadă ce nu poate depăși durata de derulare a creditului sau contractului de vânzare-cumpărare cu plata în rate, respectiv pentru plata ratei sau a unei fracțiuni din rata aferentă creditului sau contractului de vânzare-cumpărare cu plata în rate. În această situație, compensația lunară pentru chirie se acordă în cuantumul prevăzut la alin. 1, dar nu poate depăși rata lunară plătită pentru creditul ipotecar/imobiliar sau pentru contractul de vânzare-cumpărare cu plata în rate.

(2²) În situația prevăzută la alin. 2¹, compensația lunară pentru chirie se acordă pentru o singură locuință achiziționată pe timpul carierei. Compensația lunară pentru chirie nu se poate acorda concomitent pentru situația prevăzută la alin. 1 și 2 și pentru situația prevăzută la alin. 2¹, caz în care cadrul militar optează pentru una dintre aceste situații. Ministerul Apărării Naționale nu îi asigură cadrului militar care a optat pentru situația prevăzută la alin. 2¹ un spațiu de locuit corespunzător în garnizoana unde acesta a achiziționat locuința pe durata existenței situației de la alin. 2¹.

(2³) Pentru persoanele prevăzute la alin. 2¹, sumele se justifică cu un contract de credit ipotecar/imobiliar destinat achiziționării unei locuințe sau un contract de vânzare-cumpărare cu plata în rate a unei locuințe.

(2⁴) Cadrele militare în activitate, mutate sau detașate și/sau împuternicite, prevăzute la alin. 1, pot beneficia de compensație lunară pentru chirie într-o singură garnizoană.

(2⁵) Prin rata lunară prevăzută la alin. 2¹ se înțelege suma tuturor costurilor lunare generate de contractul de credit ipotecar/imobiliar destinat achiziționării unei locuințe sau de contractul de vânzare-cumpărare cu plata în rate a unei locuințe conform scadențarului de plată, mai puțin cele legate de rambursările anticipate, eventualele dobânzi penalizatoare și alte costuri care nu se regăsesc în scadențarul de plată a ratelor lunare.

(3) Cuantumul concret al compensației prevăzute la alin. 1, 2 și 2¹, precum și condițiile de acordare a acesteia se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului apărării naționale.

(4) Soțiile sau soții cadrelor militare mutate în interesul serviciului într-o altă garnizoană, care au fost încadrate în muncă și au întrerupt activitatea datorită mutării împreună cu soții sau soțiile, au dreptul la o indemnizație lunară de 50% din solda lunară a cadrelor militare pe care le-au urmat, până la o nouă angajare sau până la prestarea unei activități autorizate aducătoare de venituri, dar nu mai mult de 9 luni de la data mutării cadrului militar.

(5) De indemnizația lunară prevăzută la alin. 4 beneficiază și soții sau soțiile care, la data mutării cadrelor militare pe care le-au urmat, erau înscrise ca șomeri la agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene sau a municipiului București, dar numai după expirarea, potrivit legii, a termenului de plată a indemnizației de șomaj.

Art. 21 - (1) Ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor în activitate și celor în rezervă, concentrați sau mobilizați în unități militare, li se acordă despăgubiri pentru cazurile de invaliditate sau de deces produse ca urmare a unor acțiuni militare, prin accidente, catastrofe sau alte asemenea evenimente intervenite în timpul și din cauza serviciului militar sau a unor misiuni în cadrul forțelor internaționale destinate menținerii păcii ori constituite în scopuri umanitare.

(2) Cuantumul despăgubirilor ce se acordă cadrelor devenite invalide, respectiv urmașilor celor decedate, se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

(3) *** Abrogat prin art. 196 lit. r) din Legea nr. 263/2010, de la data de 1 ianuarie 2011.

(4) La cerere, personalul militar încadrat în gradul III de invaliditate sau clasat apt limitat pentru serviciul militar de către comisiile de expertiză medico-militară, în timpul ori în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, poate fi menținut sau rechemat în activitate în funcții militare ori încadrat în funcții civile fără examen sau concurs, în instituțiile din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională, în condițiile stabilite prin ordin al conducătorului instituției.

Art. 22 - (1) Cadrele militare în activitate și familiile acestora beneficiază, ca măsură de protecție socială, de înlesniri stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, în folosirea caselor de odihnă, sanatoriilor, căminelor de garnizoană și a altor amenajări recreative și sportive.

(2) Cheltuielile ce decurg din aplicarea acestor măsuri vor fi suportate din bugetul Ministerului Apărării Naționale.

Art. 23 - (1) Membrii familiilor cadrelor militare în activitate beneficiază gratuit de:

a) asistență medicală și medicamente în cadrul rețelei sanitare a Ministerului Apărării Naționale sau în alte rețele sanitare, cu decontarea cheltuielilor de către acest minister;

b) transport, atunci când ofițerii, maiștrii militari sau subofițerii sunt mutați în interes de serviciu dintr-o garnizoană în alta.

(2) Membrii familiilor cadrelor militare în activitate beneficiază și de pensie de urmaș, precum și de alte drepturi în conformitate cu prevederile legale.

(3) La decesul unui cadru militar în activitate, Ministerul Apărării Naționale acordă familiei acestuia sau persoanei care a suportat cheltuielile ocazionate de deces, după caz, un ajutor suplimentar în cuantum de două solde lunare neimpozabile.

Art. 24 - *** Abrogat prin art. 196 lit. r) din Legea nr. 263/2010, de la data de 1 ianuarie 2011.

Art. 25 - (1) Copiii cadrelor militare în activitate, decedate în timpul și din cauza serviciului, ca urmare a unor acțiuni militare, accidente, catastrofe sau a unor acte de devotament excepțional ori a unor misiuni în cadrul forțelor internaționale destinate menținerii păcii ori constituite în scopuri umanitare, pot fi transferați la liceele militare sau în instituțiile militare de învățământ care formează maiștri militari, subofițeri ori ofițeri, pe baza unui test de aptitudini, a rezultatelor la învățătură obținute în instituțiile civile de învățământ și potrivit normelor aprobate de ministrul apărării naționale.

(2) Copiii personalului militar clasat inapt sau apt limitat pentru serviciul militar de către comisiile de expertiză medico-militară ori, după caz, decedat, în timpul sau în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, pot fi înmatriculați, la cerere, fără examen, în instituțiile de învățământ ale instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională, dacă îndeplinesc condițiile legale.

(3) Copiii aflați în întreținerea personalului militar clasat inapt sau apt limitat pentru serviciul militar de către comisiile de expertiză medico-militară ori, după caz, decedat, în timpul sau în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, precum și soțul ori soția acestuia pot fi numiți în funcții militare sau încadrați în funcțiile civile, fără examen ori concurs, în instituțiile din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională, dacă îndeplinesc condițiile legale.

(4) Prin ordin al conducătorului instituției se stabilesc condițiile și procedura de aplicare a prevederilor prezentului articol.

Art. 26 - (1) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în rezervă și în retragere, pensionari militari, au dreptul gratuit la asistență medicală și medicamente în condițiile art. 23 alin. 1 lit. a) și au acces la cercurile militare, casele de odihnă, sanatoriile, căminele de garnizoană și alte amenajări recreative sau sportive, beneficiind de înlesniri stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

(2) De aceleași drepturi beneficiază și ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în rezervă și în retragere, foști pensionari militari de invaliditate datorită unor accidente în serviciu ori unor boli contractate în timpul și din cauza îndeplinirii obligațiilor militare, care ulterior au optat pentru pensia din sistemul asigurărilor sociale de stat.

(3) Membrii familiilor cadrelor militare în rezervă și în retragere, pensionari militari, beneficiază gratuit de asistență medicală în condițiile art. 23 alin. 1 lit. a).

Art. 27 - (1) La trecerea în rezervă sau direct în retragere, cadrelor militare care au cel puțin 20 de ani de serviciu militar și s-au distins prin activitatea desfășurată, precum și celor care au adus patriei servicii deosebite, chiar dacă nu au o vechime de 20 de ani de serviciu militar, li se poate acorda dreptul de a purta uniforma militară.

(2) Criteriile de acordare și de retragere a acestui drept, precum și situațiile în care cadrele militare prevăzute la alin. 1 pot purta uniforma militară se stabilesc prin regulamente militare.

Secțiunea a 3-a

Interzicerea sau restrângerea exercițiului unor drepturi și libertăți

Art. 28 - Cadrelor militare în activitate le este interzisă exercitarea următoarelor drepturi:

a) să facă parte din partide, formațiuni sau organizații politice ori să desfășoare propagandă prin orice mijloace sau alte activități în favoarea acestora ori a unui candidat independent pentru funcții publice;

b) să candideze pentru a fi alese în administrația publică locală, în Parlamentul României și în Parlamentul European, precum și în funcția de Președinte al României;

c) să declare sau să participe la grevă.

Art. 29 - Cadrelor militare în activitate le este restrânsă exercitarea unor drepturi și libertăți, astfel:

a) exprimarea în public a opiniilor politice nu este permisă;

b) exprimarea în public a unor opinii contrare intereselor României și forțelor armate nu este permisă;

c) prezentarea, în public, de informații cu caracter militar de către cadrele militare nu este permisă, cu excepția celor care au atribuții în acest sens, potrivit normelor stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;

d) aderarea la culte religioase este liberă, mai puțin la cele care, potrivit legii, contravin normelor de păstrare a ordinii publice, precum și la cele care încalcă bunele moravuri sau afectează exercitarea profesiei;

e) constituirea în diferite forme de asociere cu caracter profesional, tehnico-științific, cultural, sportiv-recreativ sau caritabil, cu excepția celor sindicale ori care contravin comenzii unice, ordinii și disciplinei specifice instituției armatei, este permisă în condițiile stabilite prin regulamentele militare;

f) *** Abrogată de L. Nr. 81/2007

g) participarea la mitinguri, demonstrații, procesiuni sau întruniri cu caracter politic ori sindical este interzisă, cu excepția activităților la care se participă în misiune;

h) cadrele militare în activitate se pot deplasa în străinătate în condițiile ce se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale;

i) pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare și pe timp de război, primirea în audiență și soluționarea petițiilor se suspendă.

Art. 30 - (1) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate au obligația de a nu efectua activități care contravin demnității, prestigiului și normelor de comportare ce decurg din calitatea lor de cadre militare.

(2) Cadrelor militare în activitate le este interzis:

a) să îndeplinească alte funcții decât cele în care sunt încadrate, cu excepția cumulului prevăzut de lege, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;

b) să fie asociat unic ori să participe direct la administrarea sau conducerea unor organizații ori societăți comerciale, cu excepția celor numite în consiliile de administrație ale regiilor autonome și societăților comerciale din subordinea, coordonarea sau sub autoritatea Ministerului Apărării Naționale și ale filialelor acestora, din cadrul industriei de apărare sau în legătură cu aceasta.

Art. 31 - Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în rezervă, pe timpul cât sunt concentrați sau mobilizați în unități militare, pot rămâne membri ai partidelor, formațiunilor sau organizațiilor politice, precum și ai sindicatelor din care fac parte, dar le este interzisă desfășurarea oricăror activități cu caracter politic sau sindical, în unități militare.

Secțiunea a 4-a*) Disciplina militară

**) Pentru cercetarea și sancționarea abaterilor disciplinare săvârșite de personalul militar în activitate pe durata stării de urgență instituite prin Decretul nr. 195/2020, anterior datei de 31 martie 2020, se aplică prevederile legale în vigoare la data săvârșirii acestora (a se vedea art. V din O.U.G. nr. 36/2020).*

Art. 32 - (1) Disciplina militară constituie unul dintre factorii determinanți ai capacității operaționale a forțelor armate și se bazează atât pe acceptarea conștientă a normelor de comportament stabilite, cât și pe acordarea recompenselor și aplicarea sancțiunilor disciplinare.

(2) Disciplina militară asigură respectarea de către militari a normelor legale, a ordinelor comandanților/șefilor date cu respectarea normelor de drept, regulilor de angajare ori obiceiurilor războiului, pentru menținerea capacității operaționale a unității, îndeplinirea misiunilor specifice și buna desfășurare a activităților din armată.

(3) Comandantul/Șeful dispune de prerogativă disciplinară, având competența de a acorda recompense și de a aplica sancțiuni disciplinare cadrelor militare, potrivit prezentei legi.

Art. 33 - Cadrelor militare li se pot acorda următoarele recompense:

- a) înaintarea în gradul următor, în mod excepțional, în condițiile prevăzute la art. 64;
- b) înaintarea în gradul următor, înainte de termen, în condițiile prevăzute la art. 63;
- c) conferirea de decorații și titluri de onoare;
- d) conferirea de medalii, ordine și semne onorifice;

e) alte recompense morale, financiare sau materiale, în condiții stabilite prin ordin al conducătorului instituției militare; recompensele financiare se acordă în condițiile prevăzute de lege pentru premiarea personalului plătit din fonduri publice.

Art. 34 - (1) Încălcarea de către cadrele militare, cu vinovăție, a îndatoririlor de serviciu angajează răspunderea acestora disciplinară, materială, civilă sau penală, după caz.

(2) Cadrele militare răspund individual pentru faptele și actele proprii sancționate de lege, săvârșite atât în exercitarea atribuțiilor de serviciu ori în legătură cu acesta, cât și în afara serviciului.

(3) Sunt absolvite de orice răspundere cadrele militare care prin exercitarea, în limitele legii, a atribuțiilor de serviciu au cauzat vătămări unor persoane ori au adus prejudicii patrimoniului acestora.

Art. 34¹⁾ - Constituie abateri disciplinare faptele săvârșite cu vinovăție de către cadrele militare prin care au încălcat normele legale, regulamentele militare, ordinele și dispozițiile legale ale comandanților/șefilor ierarhici, dacă acestea nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate infracțiuni, potrivit legii penale.

*) Art. 34¹ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35 - (1) Cadrelor militare li se pot aplica următoarele sancțiuni disciplinare:

- a) avertisment;
- b) muștrare scrisă;
- c) diminuarea soldei de funcție cu un procent de până la 10% pe o perioadă de maximum 3 luni;
- d) diminuarea soldei de comandă cu un procent de 5 - 10% pe o perioadă de maximum 3 luni;
- e) amânarea înaintării în gradul următor pe timp de un an sau 2 ani;
- f) retrogradarea în funcție până la cel mult nivelul gradului deținut;
- g) trecerea în rezervă.

(2) Pentru aceeași abatere se poate aplica doar o singură sancțiune disciplinară.

(3) Sancțiunile disciplinare se aplică în termen de cel mult 6 luni de la data constatării, dar nu mai târziu de 2 ani de la data săvârșirii faptei; termenul de 6 luni este termen de prescripție, iar cel de 2 ani este termen de decădere.

(4) Termenul de 6 luni prevăzut la alin. 3 se suspendă, de drept, pe perioada și în situațiile următoare:

a) de la data sesizării, în condițiile legii, a organelor de urmărire penală și până la data soluționării definitive a cauzei, dacă pentru fapta care constituie abatere disciplinară s-a dispus sesizarea organelor de urmărire penală;

b) de la data suspendării raporturilor de serviciu și până la data reluării activității;

c) pe durata concediilor, permisiilor, învoierilor, misiunilor, stării de captivitate ori în alte situații de absență motivată, în condițiile legii.

(5) Prin excepție de la prevederile alin. 3, sancțiunile disciplinare se pot aplica după expirarea termenului de 2 ani de la data săvârșirii faptei, doar în situația în care organele de urmărire penală sesizate decid că fapta săvârșită nu constituie infracțiune și comunică decizia după expirarea acestui termen.

(6) În situația prevăzută la alin. 5, sancțiunea se aplică în termen de cel mult 6 luni de la data comunicării deciziei organului de urmărire penală, care este termen de decădere.

Art. 35¹⁹⁾ - (1) Sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 35 alin. 1 lit. a) - d) se aplică de către:

a) comandanții/șefii unităților militare în care sunt încadrate cadrele militare care au săvârșit abaterile disciplinare;

b) comandanții/șefii unităților militare în care sunt detașate cadrele militare care au săvârșit abaterile disciplinare;

c) comandanții/șefii ierarhici ai celor prevăzuți la lit. a) și b).

(2) Sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 35 alin. 1 lit. e) și f) se aplică de către comandanții/șefii care au competențe de numire în funcții.

(3) Sancțiunea disciplinară prevăzută la art. 35 alin. 1 lit. g) se aplică de către conducătorul instituției militare.

(4) *Pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare și pe timp de război, sancțiunile disciplinare pentru cadrele militare în activitate se aplică astfel:*

a) *avertismentul sau mustrarea scrisă - de către comandanții/șefii nemijlociți și superiorii acestora;*

b) *diminuarea soldei de funcție sau de comandă - de către comandanții de brigăzi/similare și superiorii acestora;*

c) *amânarea înaintării în gradul următor - comandanții de divizii/similare, comandantul Comandamentului forțelor pentru operații speciale și comandantul Comandamentului apărării cibernetice și superiorii acestora;*

d) *retrogradarea în funcție - șefii categoriilor de forțe, comandantul Comandamentului logistic întrunit, comandantul Comandamentului comunicațiilor și informaticii.*

(5) *Șefii structurilor centrale aplică sancțiunile prevăzute la alin. 4 pentru întregul personal militar din subordine.*

(6) *Dispozițiile alin. 4 și 5 se aplică în mod corespunzător Serviciului de Informații Externe, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Protecție și Pază și Serviciului de Telecomunicații Speciale, funcțiile similare celor prevăzute la alin. 4 fiind echivalente prin ordin al conducătorului instituției.*

*) Art. 35¹ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35²⁹⁾ - (1) Comandantul/Șeful aplică sancțiuni disciplinare cadrelor militare din subordinea sa ori de câte ori constată sau este sesizat că acestea au săvârșit o abatere disciplinară, în mod direct sau, după caz, pe baza rezultatului cercetării disciplinare prealabile ori a hotărârii consiliului de onoare.

(2) În cazul în care comandantul/șeful este sesizat cu privire la comiterea unei fapte care poate constitui abatere disciplinară, persoana care sesizează are obligația de a susține reclamația cu date și indicii de natură obiectivă referitoare la fapta săvârșită.

(3) La individualizarea sancțiunii disciplinare se ține seama de gravitatea faptei, care se evaluează după următoarele criterii:

a) împrejurările în care a fost săvârșită fapta;

b) gradul de vinovăție;

c) dimensiunile disfuncțiilor create în activitatea instituției;

d) gradul de afectare a ordinii și disciplinei militare;

e) natura și gravitatea consecințelor faptei;

f) motivul săvârșirii faptei și scopul urmărit;

g) existența, în antecedentele disciplinare ale militarului, a altor sancțiuni disciplinare care nu au fost radiate.

(4) *La stabilirea sancțiunii disciplinare pentru abaterile disciplinare săvârșite pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare și pe timp de război, comandantul/șeful cu competențe de aplicare a acesteia are în vedere gravitatea faptei care constituie abatere disciplinară și efectele produse de aceasta, prin raportare la împrejurarea în care aceasta a fost săvârșită.*

*) Art. 35² a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35^{3a)} - (1) Sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 35 alin. 1 lit. a) și b) se aplică direct de către comandanții/șefii care au competențe în acest sens.

(2) Sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 35 alin. 1 lit. c) - g) se aplică după efectuarea cercetării disciplinare prealabile.

(3) Sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 35 alin. 1 lit. e) - g) se aplică numai în baza hotărârii consiliului de onoare.

(4) Pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare și pe timp de război, prin excepție de la prevederile alin. 2 și 3, comandanții/șefii aplică sancțiunile disciplinare în mod direct sau pot dispune efectuarea unei cercetări disciplinare pentru fundamentarea deciziei.

(5) Pentru efectuarea cercetării disciplinare prevăzute la alin. 4, comandanții/șefii desemnează, în funcție de complexitatea faptelor, un ofițer sau o comisie, care întocmește și prezintă un raport, în termen de maximum 7 zile calendaristice de la data desemnării.

*) Art. 35³ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35^{4a)} - (1) Prin **procedură disciplinară**, în sensul prezentei legi, se înțelege cercetarea disciplinară prealabilă și/sau activitatea consiliilor de onoare.

(2) Cercetarea disciplinară și activitatea consiliilor de onoare au la bază următoarele principii:

a) prezumția de nevinovăție, conform căreia se prezumă că orice cadru militar este considerat nevinovat pentru fapta sesizată ca abatere disciplinară, atât timp cât vinovăția sa nu a fost dovedită;

b) garantarea dreptului la apărare, conform căruia se recunoaște dreptul cadrului militar de a fi audiat și de a propune dovezi în apărarea sa; în tot cursul procedurilor, cadrul militar are dreptul de a da explicații când socotește că este necesar, precum și de a fi asistat de un apărător ales, care trebuie să aibă studii juridice, cu respectarea normelor privind protecția informațiilor clasificate;

c) celeritatea procedurilor, care presupune obligația de soluționare fără întârziere a cauzei;

d) contradictorialitatea, care presupune asigurarea posibilității persoanelor aflate pe poziții divergente de a se exprima cu privire la orice act sau fapt care are legătură cu abaterea de la disciplina militară ce face obiectul sesizării;

e) proporționalitatea, conform căreia trebuie respectat un raport corect între gravitatea abaterii de la disciplina militară, circumstanțele săvârșirii acesteia și sancțiunea disciplinară propusă a fi aplicată;

f) legalitatea, conform căreia întreaga procedură se desfășoară potrivit normelor legale;

g) unicitatea, conform căreia pentru o abatere de la disciplina militară nu se poate aplica decât o singură sancțiune disciplinară.

(3) Procedura disciplinară nu este publică.

(4) Comunicarea actelor în procedura disciplinară se poate efectua în oricare dintre modalitățile prevăzute de lege.

*) Art. 35⁴ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35^{5a)} - (1) Comandantul/Șeful unității militare unde își desfășoară activitatea cadrul militar care a săvârșit fapta dispune efectuarea cercetării disciplinare prealabile de către un ofițer sau o comisie, în funcție de complexitatea faptelor.

(2) Cadrele militare desemnate conform alin. 1 nu se pot afla în una dintre următoarele situații:

a) este persoana care a sesizat comiterea faptei sau parte vătămată prin comiterea faptei;

b) este soț/soție, rudă sau afin până la gradul al patrulea inclusiv al/a cadrului militar ale cărui fapte sunt cercetate, ale persoanei care a sesizat comiterea faptei sau ale părții vătămate prin comiterea faptei;

c) este subordonat nemijlocit sau direct față de oricare dintre persoanele prevăzute la lit. a) și b);

d) are grad inferior cadrului militar ale cărui fapte sunt cercetate;

e) se găsește în alte situații de conflict de interese prevăzute de lege.

(3) În situația în care, la nivelul unității militare în care își desfășoară activitatea cadrul militar ale cărui fapte sunt cercetate, nu sunt identificate cadre militare care să corespundă criteriilor prevăzute la alin. 2, comandantul/șeful unității militare solicită sprijin eșalonului ierarhic superior.

*) Art. 35⁵ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35^{6a} - Cadrului militar ale cărui fapte sunt cercetate i se aduce la cunoștință, de îndată, în scris, despre efectuarea cercetării disciplinare prealabile, despre obiectul acesteia, precum și despre drepturile și obligațiile pe care le are.

*) Art. 35⁶ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35^{7a} - (1) Ofițerul sau comisia prevăzut/prevăzută la art. 35⁵ alin. 1 întocmește un raport, pe care îl prezintă comandantului/șefului ierarhic care a dispus efectuarea cercetării, în termen de cel mult 20 de zile lucrătoare de la data desemnării.

(2) Raportul prevăzut la alin. 1 conține concluziile cercetării și propuneri privind aplicarea/neaplicarea unei sancțiuni disciplinare cadrului militar a cărui fapte au fost cercetate sau trimiterea acestuia în fața consiliului de onoare, după caz.

(3) Comandantul/Șeful ierarhic analizează raportul cercetării prealabile și poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) clasarea dosarului de cercetare prealabilă, în cazul inexistenței faptei, prescrierii faptei, constatării nevinovăției cadrului militar sau în cazul încetării raportului de serviciu al acestuia;

b) aplicarea uneia dintre sancțiunile prevăzute de art. 35 alin. 1 lit. a) - d);

c) trimiterea în fața consiliului de onoare, pe baza propunerilor cuprinse în raportul de cercetare, când gravitatea faptelor săvârșite impune aplicarea unei sancțiuni mai aspre.

(4) În termen de 5 zile lucrătoare de la data primirii raportului, comandantul/șeful ierarhic aduce la cunoștința cadrului militar în cauză decizia prevăzută la alin. 3, în formă scrisă.

*) Art. 35⁷ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35^{8a} - (1) Pentru apărarea onoarei cadrelor militare în activitate, precum și pentru cercetarea faptelor sesizate ca abateri disciplinare, în cadrul instituțiilor militare se constituie consilii de onoare.

(2) Consiliul de onoare are în componență 3 sau 5 membri titulari, ofițeri în activitate, care se aleg pe o perioadă de 2 ani; ofițerul cu gradul și funcția cele mai mari este și președintele consiliului.

(3) Pentru fiecare membru titular al consiliului de onoare se desemnează, în condițiile prevăzute la alin. 2, câte un membru supleant.

(4) Nivelul structurilor la care se constituie consiliile de onoare, modul de constituire, procedurile de lucru ale acestora, precum și alte aspecte procedurale pentru aplicarea prevederilor prezentei secțiuni referitoare la procedura disciplinară se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale, ministrului afacerilor interne, directorului Serviciului Român de Informații, directorului Serviciului de Telecomunicații Speciale, directorului Serviciului de Informații Externe, respectiv al directorului Serviciului de Protecție și Pază, după caz.

*) Art. 35⁸ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35^{9a} - (1) Hotărârea consiliului de onoare se adoptă cu majoritatea voturilor exprimate de membrii acestuia și se aduce la cunoștința cadrelor militare, pe bază de semnătură.

(2) Consiliul de onoare poate adopta una dintre următoarele hotărâri:

a) constatarea inexistenței faptei, a nevinovăției sau a prescrierii faptei;

b) declararea vinovăției cadrului militar, cu propunerea aplicării uneia dintre sancțiunile prevăzute de art. 35 alin. 1.

*) Art. 35⁹ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35^{10*} - (1) În situația aplicării sancțiunii disciplinare în baza unei hotărâri a consiliului de onoare, actul administrativ de sancționare se emite și se comunică cadrului militar în termen de 20 de zile lucrătoare de la data înregistrării hotărârii consiliului de onoare la unitatea/structura al cărei comandant/șef are competența de aplicare a sancțiunii disciplinare.

(2) Actul administrativ de aplicare a sancțiunii disciplinare se emite, în formă scrisă, de comandantul/șeful care are competențe de aplicare a acesteia și se comunică în scris celui sancționat.

(3) Sub sancțiunea nulității absolute, în actul administrativ de aplicare a sancțiunii disciplinare se înscriu în mod obligatoriu:

- a) descrierea faptei care constituie abatere disciplinară;
- b) precizarea prevederilor care au fost încălcate;
- c) motivele pentru care au fost înlăturate apărările formulate în timpul cercetării disciplinare prealabile, cu excepția aplicării sancțiunilor prevăzute la art. 35 alin. 1 lit. a) și b);
- d) temeiul de drept în baza căruia sancțiunea disciplinară se aplică;
- e) termenul în care sancțiunea disciplinară poate fi contestată;
- f) organul competent la care sancțiunea disciplinară poate fi contestată.

*) Art. 35¹⁰ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35^{11*} - (1) Cadrele militare au dreptul să conteste aplicarea sancțiunilor prevăzute la art. 35 alin. 1 lit. a) - d) în termen de 5 zile lucrătoare de la comunicarea deciziei de sancționare, prin raport adresat în scris comandantului/șefului ierarhic superior celui care a emis decizia.

(2) Comandantul/Șeful ierarhic prevăzut la alin. 1 se pronunță prin decizie motivată, în termen de 30 de zile lucrătoare de la data înregistrării contestației, pe baza unei cercetări efectuate în condițiile prevăzute la art. 35⁵ - 35⁷, astfel:

- a) menține decizia contestată, când constată că este temeinică și legală;
- b) anulează decizia contestată, când constată că aceasta a fost emisă fără temei legal sau asupra altei persoane;
- c) anulează decizia contestată și aplică o sancțiune mai ușoară, când constată că sancțiunea aplicată este prea aspră în raport cu gravitatea faptelor;
- d) *** Abrogată prin L. nr. 259/2019
- e) anulează decizia contestată și decide trimiterea în fața consiliului de onoare, pe baza propunerilor cuprinse în raportul de cercetare, când gravitatea faptelor săvârșite impune aplicarea unei sancțiuni mai aspre.

(3) Decizia prevăzută la alin. 2 este definitivă, se comunică cadrelor militare contestate în termen de 5 zile de la data pronunțării și poate fi atacată la instanța de contencios administrativ competentă, potrivit legii.

*) Art. 35¹¹ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35^{12*} - Cadrele militare au dreptul să conteste aplicarea sancțiunilor prevăzute la art. 35 alin. 1 lit. e) - g) în termen de 30 de zile de la comunicarea deciziei de sancționare, la instanța de contencios administrativ competentă, potrivit legii.

*) Art. 35¹² a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 35^{13*} - *Pentru abaterile disciplinare săvârșite pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare și pe timp de război, procedura disciplinară nu se suspendă, cu excepția situațiilor în care, potrivit legii, au fost sesizate organele de urmărire penală.*

*) Art. 35¹³ a fost introdus prin O.U.G. nr. 36/2020 de la data de 31 martie 2020.

Art. 35¹⁴⁹⁾ - *Actul administrativ prin care se aplică sancțiunea pentru abaterile disciplinare săvârșite pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare și pe timp de război produce efecte de la data comunicării acestuia și poate fi contestat direct la instanța de contencios administrativ, potrivit legii.*

*) Art. 35¹⁴⁾ a fost introdus prin O.U.G. nr. 36/2020 de la data de 31 martie 2020.

Cap. III

Proveniența ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor

Art. 36 - (1) Ofițerii în activitate provin din:

a) absolvenți cu diplomă de licență ai instituțiilor militare de învățământ pentru formarea ofițerilor, cu excepția celor prevăzuți la art. 37 lit. c);

b) absolvenți ai anului IV din instituțiile militare de învățământ superior cu durata studiilor mai mare de 4 ani;

c) absolvenți ai instituțiilor militare de învățământ din alte state, similare celor prevăzute la lit. a), trimiși la studii de către Ministerul Apărării Naționale;

c') absolvenți cu diplomă de licență ai instituțiilor civile de învățământ superior, școlarizați pentru nevoi ale Ministerului Apărării Naționale și în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;

d) ofițeri în rezervă și ofițeri rezerviști voluntari care au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al miniștrilor sau al șefilor instituțiilor componente ale sistemului apărării naționale, ordinii publice și securității naționale, în vederea chemării sau rechemării în activitate;

e) maiștri militari, subofițeri, soldați și gradați profesioniști, în activitate, absolvenți cu diplomă de licență ai instituțiilor civile de învățământ superior, cu profil corespunzător specialităților militare, care au vârsta de cel mult 45 de ani, au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al miniștrilor sau șefilor instituțiilor componente ale sistemului apărării naționale, ordinii publice și securității naționale;

f) maiștri militari și subofițeri care, în timp de război, îndeplinesc cel puțin 3 luni, cu rezultate foarte bune și bune, funcții prevăzute a fi încadrate cu ofițeri în unitățile militare aflate în zona acțiunilor militare;

g) persoane care au vârsta de cel mult 45 de ani, sunt absolvente cu diplomă de licență ale unei instituții de învățământ superior, cu profil corespunzător specialităților militare, au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al miniștrilor sau șefilor instituțiilor componente ale sistemului apărării naționale, ordinii publice și securității naționale;

h) maiștri militari, subofițeri, soldați și gradați profesioniști în activitate, absolvenți cu diplomă de licență ai instituțiilor militare de învățământ superior;

i) urmași ai personalului Ministerului Apărării Naționale decedat în timpul și din cauza serviciului, ca urmare a unor acțiuni militare, accidente, catastrofe sau a unor acte de devotament excepțional ori a unor misiuni în cadrul forțelor internaționale destinate menținerii păcii ori constituite în scopuri umanitare, care au vârsta de cel mult 45 de ani, au absolvit cu diplomă de licență o instituție de învățământ superior, cu profil corespunzător specialităților militare, au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;

j) maiștri militari, subofițeri, soldați și gradați profesioniști, în activitate, răniți în timpul și din cauza acțiunilor militare desfășurate în afara teritoriului statului român, absolvenți cu diplomă de licență ai unei instituții de învățământ superior, cu profil corespunzător specialităților militare, au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;

k) maiștri militari, subofițeri, soldați și gradați profesioniști, în rezervă sau cu statut de rezervist voluntar, care au vârsta de cel mult 45 de ani, care au absolvit cu diplomă de licență o instituție de învățământ superior, cu profil corespunzător specialităților militare, au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

(2) În Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Serviciul Român de Informații, pentru persoanele prevăzute la alin. 1 lit. e), g) și k) nu se aplică limita de vârstă de cel mult 45 de ani.

(3) În Ministerul Apărării Naționale, persoanele prevăzute la alin. 1 lit. d) și j) pot fi chemate sau rechemate în activitate dacă au vârsta de cel mult 45 de ani.

Art. 37 - Ofițerii în rezervă provin din:

a) ofițeri trecuți din activitate în rezervă;

b) absolvenți cu diplomă de licență ai instituțiilor civile de învățământ superior care au îndeplinit serviciul militar cu termen redus, în raport cu nevoile forțelor armate și cu rezultatele obținute la examenul-concurs susținut la terminarea pregătirii militare;

c) absolvenți ai instituțiilor militare de învățământ pentru formarea ofițerilor, școlarizați la solicitarea aviației și marinei civile sau a altor beneficiari;

d) maiștri militari și subofițeri în rezervă, care, în timp de război, îndeplinesc cel puțin 3 luni, cu rezultate foarte bune și bune, funcții prevăzute a fi încadrate cu ofițeri în unitățile militare aflate în zona acțiunilor militare;

e) absolvenți cu diplomă de licență ai instituțiilor civile de învățământ superior sau, la nevoie, ai liceelor, cu diplomă de bacalaureat ori ai școlilor echivalente, cu diplomă, cu profil corespunzător specialităților militare deficitare în Ministerul Apărării Naționale, care au vârsta de cel mult 45 de ani;

f) studenți ai instituțiilor militare de învățământ pentru formarea ofițerilor care au promovat penultimul an de studii, în situația în care nu mai pot continua pregătirea, dar sunt apti pentru serviciul militar. Nu se acordă grad de ofițer studenților exmatriculați.

Art. 38 - (1) Maiștrii militari în activitate provin din:

a) absolvenți cu diplomă ai instituțiilor de învățământ pentru formarea maiștrilor militari, cu excepția celor prevăzuți la art. 39 lit. b);

b) subofițeri în activitate care au un stagiu neîntrerupt de cel puțin un an, în funcții de exploatare, întreținere și reparare a tehnicii militare, au promovat examenul de trecere în corpul maiștrilor militari și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin dispoziție a șefului Statului Major al Apărării;

c) maiștri militari în rezervă și maiștri militari rezervați voluntari, care au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, în vederea chemării sau rechemării în activitate;

d) soldați și gradați profesioniști în activitate, absolvenți ai instituțiilor sau unităților militare de învățământ pentru formarea maiștrilor militari;

e) soldați și gradați profesioniști în activitate, absolvenți ai studiilor postliceale corespunzătoare specialităților militare și ai cursului de formare a maiștrilor militari în activitate, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;

f) urmași ai personalului Ministerului Apărării Naționale decedat în timpul și din cauza serviciului, ca urmare a unor acțiuni militare, accidente, catastrofe sau a unor acte de devotament excepțional ori a unor misiuni în cadrul forțelor internaționale destinate menținerii păcii ori constituite în scopuri umanitare, care au vârsta de cel mult 45 de ani, absolvenți ai studiilor postliceale corespunzătoare specialităților militare, care au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;

g) subofițeri, soldați și gradați profesioniști, în activitate, răniți în timpul și din cauza acțiunilor militare desfășurate în afara teritoriului statului român, absolvenți ai studiilor postliceale corespunzătoare specialităților militare, care au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;

h) soldați și gradați profesioniști, în activitate, cu o vechime de cel puțin 15 ani în această calitate, absolvenți ai studiilor postliceale corespunzătoare specialităților militare, care au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

(2) În Ministerul Apărării Naționale, persoanele prevăzute la alin. 1 lit. b), c), e), g) și h) pot fi chemate sau rechemate în activitate dacă au vârsta de cel mult 45 de ani.

(3) În Serviciul Român de Informații și Serviciul de Telecomunicații Speciale nu se aplică limita de vârstă prevăzută la alin. 1 lit. f).

Art. 39 - Maiștrii militari în rezervă provin din:

- a) maiștri militari trecuți din activitate în rezervă;
- b) absolvenți cu diplomă ai instituțiilor militare de învățământ pentru formarea maiștrilor militari, școlarizați la solicitarea aviației și marinei civile sau a altor beneficiari;
- c) persoane în vârstă de cel mult 45 de ani, care au o pregătire tehnică de nivel liceal sau postliceal în specialități militare deficitare;
- d) subofițeri în rezervă care au absolvit școli de maiștri în specialități necesare forțelor armate.

Art. 40 - (1) Subofițerii în activitate provin din:

- a) absolvenți cu diplomă ai instituțiilor militare de învățământ pentru formarea subofițerilor;
- b) soldați și gradați profesioniști în activitate care au promovat testele de aptitudini și concursul sau examenul susținut în acest scop și îndeplinesc condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;
- c) subofițeri în rezervă și subofițeri rezerviști voluntari care au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, în vederea chemării sau rechemării în activitate;
- d) gradați care, în timp de război, îndeplinesc cu rezultate bune, cel puțin 3 luni, funcții prevăzute a fi încadrate cu subofițeri în unitățile militare aflate în zona acțiunilor militare;
- e) soldați și gradați profesioniști în activitate, în rezervă sau cu statut de rezervist voluntar, absolvenți ai studiilor postliceale sau superioare corespunzătoare specialităților militare, care au absolvit cursul de formare a subofițerilor, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;
- f) soldați și gradați profesioniști în activitate, absolvenți ai programelor de studii postliceale pentru formarea subofițerilor în activitate;
- g) persoane care au vârsta de cel mult 45 de ani, au promovat testele de aptitudini și îndeplinesc celelalte condiții stabilite prin ordin al miniștrilor sau șefilor instituțiilor componente ale sistemului apărării naționale, ordinii publice și securității naționale și care au pregătire de nivel liceal, postliceal sau superior.

(2) În Ministerul Apărării Naționale, persoanele prevăzute la alin. 1 lit. b), c) și e) pot fi chemate sau rechemate în activitate dacă au vârsta de cel mult 45 de ani.

(3) În Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații și Serviciul de Telecomunicații Speciale nu se aplică limita de vârstă prevăzută la alin. 1 lit. g).

Art. 41 - Subofițerii în rezervă provin din:

- a) absolvenți ai instituțiilor militare de învățământ pentru formarea subofițerilor în rezervă;
- b) subofițeri trecuți din activitate în rezervă;
- c) absolvenți ai instituțiilor civile de învățământ superior care au îndeplinit serviciul militar cu termen redus, în raport cu nevoile forțelor armate și cu rezultatele obținute la examenul-concurs susținut la terminarea pregătirii militare;
- d) studenți ai instituțiilor militare de învățământ pentru formarea ofițerilor care au promovat cel puțin anul I de studii, în situația în care nu mai pot continua pregătirea, dar sunt apti pentru serviciul militar. Nu se acordă gradul de subofițer studenților exmatriculați;
- e) gradați în rezervă care, în urma unei concentrări de instrucție, au fost calificați în specialități militare necesare forțelor armate, pentru funcții de subofițeri;
- f) sergenți în rezervă care, în ultimele 6 luni ale serviciului militar în termen, au îndeplinit cu rezultate bune și foarte bune funcții prevăzute a fi încadrate cu ofițeri sau subofițeri;
- g) gradați care, în timp de război, îndeplinesc cel puțin 3 luni, cu rezultate bune și foarte bune, funcții prevăzute a fi încadrate cu ofițeri sau subofițeri, în unitățile militare aflate în zona acțiunilor militare;
- h) absolvenți ai liceelor, școlilor profesionale ori ai unei școli echivalente, în raport cu nevoile forțelor armate și care au absolvit o formă de pregătire militară organizată de Ministerul Apărării Naționale.

Art. 41¹ - (1) Persoanele care urmează să devină cadre militare în condițiile art. 36 alin. 1 lit. a) - c) și h), ale art. 38 lit. a) și d) și ale art. 40 alin. 1 lit. a), la admiterea într-o instituție militară de învățământ pentru formarea ofițerilor, maiștrilor militari sau subofițerilor în activitate, încheie cu Ministerul Apărării Naționale contracte cu durata de 8 ani de la numirea lor în prima funcție, potrivit normelor stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

(2) În condițiile prevăzute la art. 36 alin. 1 lit. d) - g) și i), la art. 38 lit. b) - c) și e) și la art. 40 alin. 1 lit. b) - g), persoanele în cauză încheie cu Ministerul Apărării Naționale contracte cu durata de 4 ani, potrivit normelor stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

(3) Durata contractelor încheiate în condițiile alin. 1, 2 și 14 se prelungește de drept, prin acte adiționale, cu o durată cuprinsă între 4 și 8 ani, stabilită prin ordin al ministrului apărării naționale, în situația în care cadrele militare în activitate sunt trimise cu acordul lor și admise la studii universitare de licență, master, doctorat sau la studii postliceale, finanțate de la bugetul de stat și organizate în instituții de învățământ din țară și străinătate, la forma de învățământ cu frecvență.

(4) După expirare, contractele pot fi reînnoite, în funcție de opțiunea părților, pe perioade succesive cu durata de până la 4 ani, potrivit normelor aprobate prin ordin al ministrului apărării naționale.

(5) Contractele încheiate în condițiile alin. 4 încetează de drept în situațiile prevăzute la alin. 3, la data înmatriculării în instituția de învățământ.

(6) Începând cu data prevăzută la alin. 5, cadrele militare în cauză încheie noi contracte cu o durată cuprinsă între 4 și 8 ani, care se stabilește prin ordin al ministrului apărării naționale.

(7) Dispozițiile alin. 3, alin. 5 și 6 se aplică în mod corespunzător în situația prevăzută la art. 36 alin. 1 lit. h).

(8) Cadrele militare care au o vechime ca ofițer, maistru militar sau subofițer în activitate de cel puțin 15 ani pot încheia cu Ministerul Apărării Naționale contracte până la împlinirea limitei de vârstă în grad.

(9) Cu 6 luni înainte de expirarea contractului, părțile sunt obligate să se încunoștințeze reciproc asupra intenției de reînnoire a acestuia.

(10) În situația în care înainte de expirarea duratei stabilite, cadrele militare reziliază contractul potrivit art. 85 alin. 1 lit. h), acestea sunt obligate să anunțe Ministerul Apărării Naționale cu cel puțin 30 de zile înainte, iar în cazul în care se află pe perioada contractului prevăzut la alin. 1, 2 și 14 sau, după caz, alin. 3, alin. 6 și 7, cadrele militare sunt obligate și să restituie cheltuielile de întreținere și de instruire pe timpul școlarizării, proporțional cu perioada de contract rămasă neexecutată.

(11) Aceeași obligație de restituire a cheltuielilor de întreținere și de instruire pe timpul școlarizării revine cadrelor militare, dacă sunt trecute în rezervă de către Ministerul Apărării Naționale, potrivit art. 85 alin. 1 lit. i) - n), art. 87 și 88, înainte de expirarea contractelor prevăzute la alin. 1, 2 și 14 sau, după caz, alin. 3, alin. 6 și 7, proporțional cu perioada de contract rămasă neexecutată.

(12) În situația în care Ministerul Apărării Naționale trece în rezervă cadrele militare înainte de expirarea contractelor, potrivit art. 85 alin. 1 lit. e), sau la expirarea contractelor, potrivit art. 85 alin. 1 lit. e¹), din inițiativa Ministerului Apărării Naționale, acestea beneficiază de măsuri de protecție socială conform prevederilor legale.

(13) Contractele pot fi reziliate prin acordul ambelor părți în situația în care trecerea în rezervă a cadrelor militare se face potrivit art. 85 alin. 1 lit. f) și g). În aceste cazuri părțile nu au obligații una față de cealaltă.

(14) Prin excepție de la prevederile alin. 1, personalul navigant de aviație încheie cu Ministerul Apărării Naționale contracte cu durata de 12 ani de la numirea lor în prima funcție.

(15) Durata contractelor prevăzute la alin. 1 pentru ofițerii medici, medici dentiști și farmaciști se prelungește cu un număr de ani egal cu durata corespunzătoare pregătirii în rezidențiat.

(16) Normele de restituire a cheltuielilor de întreținere și de instruire pe timpul școlarizării prevăzute la alin. 10 și 11 se aprobă prin ordin al ministrului apărării naționale.

Art. 41^{2*)} - Persoanele care urmează să devină cadre militare în Serviciul de Telecomunicații Speciale în condițiile art. 36 alin. 1 lit. a) - c¹) și h), ale art. 38 alin. 1 lit. a) și d) și ale art. 40 alin. 1 lit. a), la admiterea într-o instituție de învățământ, încheie cu Serviciul de Telecomunicații Speciale contracte cu durata de 10 ani, în cazul ofițerilor, și, respectiv, 8 ani în cazul maiștrilor militari și subofițerilor, de la prima numire în funcție.

*) Art. 41² a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 42 - Cadrele militare în retragere provin din:

- a) ofițeri în activitate sau în rezervă, precum și maiștri militari și subofițeri în rezervă, care au depășit limita de vârstă în grad pentru clasa a III-a în rezervă prevăzută la art. 86 alin. 4;
- b) ofițeri, maiștri militari și subofițeri în activitate sau în rezervă, clasați de către comisiile de expertiză medico-militară "inapt pentru serviciul militar, cu scoatere din evidență".

Art. 43 - (1) Trecerea cadrelor militare din activitate în rezervă sau direct în retragere, precum și chemarea din rezervă în activitate se fac după cum urmează:

- a) generalii și amiralii, prin decret al Președintelui României, la propunerea ministrului apărării naționale;
- b) ceilalți ofițeri, prin ordin al ministrului apărării naționale;
- c) maiștrii militari și subofițerii, prin ordin al comandanților stabiliți de ministrul apărării naționale.

(1) În Ministerul Afacerilor Interne, trecerea cadrelor militare în rezervă sau direct în retragere, precum și chemarea din rezervă în activitate a cadrelor militare prevăzute la alin. 1 lit. b) și c) se face în mod corespunzător de către persoanele care, potrivit art. 45 alin. 2, au competența de acordare a gradelor militare.

(2) Nu pot fi chemate în activitate cadrele militare cărora li s-au acordat grade în rezervă în baza art. 37 lit. e) și nu au absolvit o instituție civilă de învățământ superior, precum și în baza art. 39 lit. c).

(3) Subofițerii cărora li s-a acordat grad în rezervă în baza art. 41 lit. e), f) și h) pot fi chemați în activitate, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, dacă nu au împlinit vârsta de 45 de ani.

Art. 44 - Scoaterea din evidența militară a ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor în rezervă și trecerea lor în retragere se fac după cum urmează:

- a) generalii și amiralii, prin ordin al șefului Statului Major al Apărării;
- b) ceilalți ofițeri, prin ordin al comandanților stabiliți de șeful Statului Major al Apărării;
- c) maiștrii militari și subofițerii, prin ordin al comandanților centrelor militare județene, municipale sau de sector.

Cap. IV

Acordarea gradelor și înaintarea cadrelor militare în gradele următoare

Art. 45 - (1) Acordarea gradelor și înaintarea în gradele următoare se fac după cum urmează:

- a) gradele de general și amiral în activitate și în rezervă, în timp de pace și în timp de război, prin decret al Președintelui României, la propunerea ministrului apărării naționale, după consultarea colegiului ministerului;
- b) gradele de ofițeri în activitate, cu excepția celor prevăzute la lit. a), în timp de pace, prin ordin al ministrului apărării naționale;
- c) gradele de ofițeri în rezervă, cu excepția celor prevăzute la lit. a), în timp de pace, prin ordin al șefului Statului Major al Apărării;
- d) în timp de război, acordarea gradului de sublocotenent și înaintarea în gradele de locotenent și căpitan în activitate sau în rezervă se fac de către comandanții stabiliți de șeful Marelui Cartier General, iar în cele de ofițeri cu grade superioare, de șeful Marelui Cartier General;
- e) gradele de maiștri militari și subofițeri în activitate, în timp de pace și în timp de război, prin ordin al ministrului apărării naționale sau al comandanților stabiliți de acesta;
- f) gradele de maiștri militari și subofițeri în rezervă, în timp de pace și în timp de război, prin ordin al comandanților stabiliți de ministrul apărării naționale.

(2) În Ministerul Afacerilor Interne, acordarea gradelor prevăzute la alin. 1 lit. b) - f) și înaintarea în gradele următoare se face de către:

- a) ministrul afacerilor interne, pentru conducătorii unităților Ministerului Afacerilor Interne pe care le coordonează direct și adjuncții acestora, pentru cadrele militare din unitățile aparatului central și unitățile subordonate Ministerului Afacerilor Interne ai căror conducători nu au calitatea de ordonatori de credite, la propunerea șefului unității, precum și pentru conducătorii unităților subordonate Ministerului Afacerilor Interne și adjuncții/locuitorii acestora, la propunerea

secretarului de stat/secretarului general care coordonează activitatea structurii în care sunt încadrate cadrele militare;

b) inspectorii generali/similari pentru cadrele militare din inspectoratul general/similar și unitățile din subordinea inspectoratului general/similar ai căror conducători nu au calitatea de ordonatori de credite, precum și pentru conducătorii unităților subordonate inspectoratului general/similar și adjuncții/locuitorii acestora;

c) șefii unităților Ministerului Afacerilor Interne care au calitatea de ordonatori de credite, pentru cadrele militare din subordine, altele decât cele prevăzute la lit. a) și b).

Art. 46 - (1) Acordarea gradelor de ofițeri, maiștri militari și subofițeri în activitate, precum și înaintarea în gradele următoare a acestora se face, de regulă, o dată pe an, la data stabilită prin ordin al ministrului apărării naționale.

(2) Acordarea gradelor celor prevăzuți la art. 36 alin. 1 lit. c) - g) și i) - k), art. 38 alin. 1 lit. b), c) și e) - h) și art. 40 alin. 1 lit. b) - e) și g) se poate face în tot cursul anului.

(3) Înaintarea ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor în activitate în gradele următoare, în condițiile prevăzute la art. 63, se face la datele stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, iar în cele prevăzute la art. 64, precum și la chemarea sau rechemarea în activitate a cadrelor militare în rezervă se poate face în tot cursul anului.

Art. 47 - (1) Gradele de ofițeri, maiștri militari și subofițeri în rezervă se acordă după cum urmează:

a) o dată pe an - celor prevăzuți la art. 37 lit. c) și e), art. 39 lit. b), c) și d) și art. 41 lit. e) și f);

b) la data terminării pregătirii militare sau a trecerii în rezervă - celor prevăzuți la art. 37 lit. b) și f) și art. 41 lit. a), c) și d);

c) în tot cursul anului - celor prevăzuți la art. 37 lit. d) și art. 41 lit. g) și h).

(2) Înaintarea în gradele următoare a ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor în rezervă se face, de regulă, o dată pe an, la data stabilită prin ordin al ministrului apărării naționale, iar în condițiile prevăzute la art. 64, în tot cursul anului.

Art. 48 - (1) Gradele de sublocotenent și aspirant se acordă celor prevăzuți la art. 36 alin. 1 lit. a) - c) și f) și art. 37 lit. b) - d) și f).

(2) În Ministerul Apărării Naționale, celor prevăzuți la art. 36 alin. 1 lit. c) și h) și la art. 37 lit. e) li se acordă gradele de sublocotenent sau aspirant, după caz.

(3) În Ministerul Apărării Naționale, gradele se acordă celor prevăzuți la art. 36 alin. 1 lit. e), g) și i) - k) în raport cu nivelul structurii și specificul funcției vacante, precum și vechimea în specialitatea studiilor necesare ocupării acesteia, potrivit normelor stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

Art. 49 - *** Abrogat prin L. nr. 101/2019

Art. 50 - (1) Gradul de maistru militar clasa a IV-a se acordă celor prevăzuți la art. 38 lit. a) și art. 39 lit. b).

(2) La trecerea în corpul maiștrilor militari, celor prevăzuți la art. 38 lit. b) și art. 39 lit. d) li se acordă grade de maistru militar, în raport cu gradele de subofițer pe care le au, astfel:

a) gradul de maistru militar clasa a III-a, plutonierilor;

b) gradul de maistru militar clasa a II-a, plutonierilor majori;

c) gradul de maistru militar clasa I, plutonierilor adjutanți;

d) gradul de maistru militar principal, plutonierilor adjutanți șefi.

(3) Pentru a li se acorda gradele de maistru militar clasa I, respectiv maistru militar principal, subofițerii prevăzuți la alin. 2 lit. c) și d) trebuie să promoveze și examenul pentru maistru militar clasa I. Celor care nu promovează acest examen li se poate acorda gradul de maistru militar clasa a II-a sau pot rămâne cu gradul de subofițer avut.

(4) Maiștrilor militari proveniți din corpul subofițerilor și cărora li s-au acordat grade în condițiile prevăzute la alin. 2, la înaintarea în gradul următor, li se ia în considerare stagiul avut în ultimul grad de subofițer.

(5) În Ministerul Apărării Naționale, celor prevăzuți la art. 38 lit. a) și d) - h) și la art. 39 lit. b) și c) li se acordă gradul de maistru militar clasa a V-a.

Art. 51 - (1) Gradul de sergent major se acordă celor prevăzuți la art. 40 alin. 1 lit. a), b) și d) și art. 41 lit. a), c), d) și f).

(2) În Ministerul Apărării Naționale, celor prevăzuți la art. 40 alin. 1 lit. a), b) și d) - g) și la art. 41 lit. a) și c) - h) li se acordă gradul de sergent.

(3) În Ministerul Administrației și Internelor, persoanelor care devin cadre militare în condițiile art. 40 lit. b) li se acordă grade militare în funcție de pregătire, de vechimea în specialitate, de stagiile minime în grad și de vârsta acestora.

Art. 52 - (1) Persoanelor prevăzute la art. 36 alin. 1 lit. e), g) și h), art. 36 alin. 2, art. 37 lit. e), art. 39 lit. c), art. 40 alin. 1 lit. g) și la art. 41 lit. e), g) și h) li se acordă grade militare în funcție de pregătirea lor, vechimea în specialitatea dobândită pe timpul studiilor, raportată la stagiile minime în grad, precum și de vârsta acestora.

(2) În Ministerul Afacerilor Interne, persoanelor prevăzute la art. 36 alin. 1 lit. g) li se acordă gradul de sublocotenent.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. 2, gradele se pot acorda în funcție de vechimea în specialitate corespunzătoare studiilor absolvite, raportat la atribuțiile din fișa postului.

(4) În Ministerul Afacerilor Interne, persoanelor prevăzute la art. 36 alin. 1 lit. e) și h) li se acordă gradul în funcție de vechimea în structurile Ministerului Afacerilor Interne, astfel:

- a) sub 5 ani - sublocotenent;
- b) între 5 și 10 ani - locotenent;
- c) peste 10 ani - căpitan.

(5) Prevederile alin. 3 se aplică și în cazul persoanelor prevăzute la alin. 4, dacă prin aplicarea acestora li s-ar acorda un grad mai mare decât în condițiile alin. 4.

Art. 53 - (1) Înaintarea în grad a cadrelor militare se poate face la termen, înainte de termen sau în mod excepțional, iar a celor în rezervă, la termen sau în mod excepțional.

(2) Înaintarea în grad a ofițerilor, maștrilor militari și subofițerilor în activitate și în rezervă se face în ordinea ierarhică a gradelor, în raport cu nevoile și posibilitățile forțelor armate, pe baza competenței profesionale și conduitei morale, consemnate în aprecierile de serviciu.

(3) La înaintarea în grad a ofițerilor, se va acorda prioritate celor care prin profesionalism și rezultate deosebite obținute în muncă, prin cultură, personalitate, spirit de organizare și inițiativă au perspective de a îndeplini funcții superioare și au stagii în grad mai mare.

(4) Pe parcursul întregii cariere militare, cadrele militare în activitate pot beneficia de cel mult două înaintări în grad înainte de termen și/sau în mod excepțional, cu excepția celor care execută misiuni speciale sau în afara teritoriului național.

(5) Pentru merite deosebite în atingerea unor obiective deosebite în activitate, cadrul militar din Ministerul Afacerilor Interne poate fi avansat în gradul militar imediat următor, înaintea îndeplinirii stagiului minim, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului afacerilor interne.

Art. 54 - (1) În timp de pace, ofițerii, maștrii militari și subofițerii în activitate vor fi înaintați în grad, la termen, cu respectarea prevederilor art. 53, dacă îndeplinesc și următoarele condiții:

a) au împlinit stagiul minim în grad prevăzut la art. 94 și 95 sau împlinesc acest stagiul în cursul anului calendaristic respectiv;

b) au fost apreciați pe întreaga perioadă a stagiului minim în grad, iar cei care au depășit acest stagiul, și în anul premergător înaintării în grad, cel puțin cu calificativul "corespunzător"; anii în care li s-au acordat calificative inferioare acestuia nu se socotesc la calculul stagiului minim în grad.

(1^a) Cadrele militare aflate în situațiile prevăzute la art. 14^a alin. 1 și la art. 15 alin. 2 sunt exceptate de la condiția prevăzută la alin. 1 lit. b) privind întocmirea aprecierii de serviciu.

(2) *** Abrogat prin L. nr. 53/2011

Art. 55 - (1) Pentru a fi propuși la înaintarea în grad, la termen, ofițerii în activitate trebuie să fie încadrați cu cel puțin un an înainte de data la care se fac înaintările în grad în funcții prevăzute în statele de organizare cu grad superior celui pe care îl au.

(2) Ofițerii studenți la cursurile de zi ale instituțiilor de învățământ superior se consideră încadrați în funcții prevăzute în statele de organizare cu grade superioare celor pe care le au.

(3) Pentru a fi propuși la înaintarea în grad, la termen, ofițerii în activitate din Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Serviciul Român de Informații trebuie să fie încadrați/împuțerniciți cu cel puțin un an înainte de data la care se fac înaintările în grad în funcții prevăzute în statele de organizare cu grad superior celui pe care îl au.

Art. 56 - În timp de pace, pentru înaintarea ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor în activitate în unele grade superioare, pe lângă condițiile prevăzute la art. 54 și 55, se mai cer următoarele:

A. În gradele de maistru militar clasa I și plutonier adjutant - să fi promovat examenul de grad;

B. În gradele de maior și locotenent-comandor:

a) să fi absolvit un curs de perfecționare în specialitate, stabilit prin ordin al ministrului apărării naționale. Se exceptează de la această condiție:

- absolvenții cu diplomă de licență ai Academiei de Înalte Studii Militare ori ai altor instituții militare de învățământ superior de același nivel, stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, ai instituțiilor militare de învățământ echivalente acestora din alte state, precum și ai instituțiilor civile de învățământ superior;

- ofițerii studenți care au promovat cel puțin anul I de studii la Academia de Înalte Studii Militare sau anii I - III de studii la alte instituții militare de învățământ superior, conform celor stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, precum și ofițerii studenți care au promovat aceeași ani de studii la instituții militare de învățământ similare din alte state;

b) să aibă un stagiu, diferențiat pe arme și specialități militare, de cel puțin 3 - 5 ani în funcții la unități, până la eșalonul regiment (similar), inclusiv sau la instituții și formațiuni militare ori la unități productive. Durata stagiului pentru fiecare armă și specialitate militară și eșaloanele similare regimentului se stabilesc prin dispoziție a șefului Statului Major al Apărării.

Se exceptează de la obligativitatea stagiului la unități militare căpitani care îndeplinesc funcții în alte specialități militare decât cele de comandă și stat major, stabilite prin dispoziția șefului Statului Major al Apărării.

C. În gradele de colonel și comandor, să îndeplinească cumulativ condițiile de studii, precum și pe cea privind stagiul minim la unități, prevăzute la lit. a), b) și respectiv c):

a) să fi absolvit, cu diplomă de licență, Academia de Înalte Studii Militare ori alte instituții militare de învățământ superior de același nivel din țară sau din străinătate, stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, sau o instituție civilă de învățământ superior;

b) să fi absolvit cursuri de capacitate pentru gradul de colonel sau comandor. Admiterea la acest curs se face pe bază de examen. Se exceptează de la această condiție locotenent-coloneii și căpitan-comandorii care dețin titlul de doctor ori au absolvit o formă de învățământ postacademic, postuniversitar sau un masterat în țară sau în străinătate, stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;

c) să aibă un stagiu, corespunzător pe arme și specialități militare, de 6 - 8 ani la unități și mari unități până la corp de armată sau similare inclusiv. Durata stagiului pentru fiecare armă și specialitate militară și eșaloanele similare marilor unități până la eșalonul corp de armată se stabilesc prin dispoziție a șefului Statului Major al Apărării.

Se exceptează de la obligativitatea stagiului la unități militare locotenent-coloneii și căpitan-comandorii care îndeplinesc funcții în alte specialități militare decât cele de comandă și stat major, stabilite prin dispoziție a șefului Statului Major al Apărării.

Art. 57 - Profilurile corespunzătoare studiilor universitare de licență din instituțiile civile de învățământ superior care dau dreptul ofițerilor absolvenți ai acestor instituții să fie înaintați în gradele prevăzute la art. 56 alin. 1 paragrafele B și C se stabilesc în raport cu specialitățile militare ale ofițerilor sau cu funcțiile pe care le îndeplinesc, prin ordin al ministrului apărării naționale.

Art. 58 - (1) În timp de pace, pentru acordarea gradelor de general de brigadă, general de flotilă aeriană și contraamiral, pe lângă condițiile prevăzute la art. 55 alin. 1, coloneii și comandorii trebuie să promoveze examenul prevăzut în acest scop.

(2) Pot participa la examenul pentru acordarea gradului de general coloneii și comandorii care îndeplinesc următoarele condiții:

a) au fost apreciați în ultimii 2 ani cu calificativul de cel puțin "foarte bun";

b) au o vechime în grad de cel puțin 2 ani;

c) sunt încadrați în funcții prevăzute în statele de organizare cu grade de general de brigadă, similare sau superioare.

(2¹) *** Abrogat de L. Nr. 520/2003

(3) Pentru a fi înaintați în gradul următor, generalii și amiralii trebuie să se distingă printr-o înaltă competență profesională, rezultate remarcabile în îndeplinirea atribuțiilor și să fie încadrați cu cel puțin un an înainte de data la care se fac înaintările în grad, în funcții prevăzute în statele de organizare cu grad superior celui pe care îl au.

(4) Candidații la examenul pentru acordarea gradului de general, precum și generalii care se propun pentru înaintarea în gradul următor se supun aprobării Consiliului Suprem de Apărare a Țării de către ministrul apărării naționale, cu consultarea prealabilă a colegiului ministerului.

Art. 59 - (1) Locotenent-coloneii și căpitan-comandorii pot fi detașați la cursul de capacitate pentru gradul de colonel sau comandor începând din primul an al stagiului minim în grad, de regulă, în ordinea promoțiilor, având prioritate cei cărora le expiră stagiul în grad. În caz de nepromovare, examenul de absolvire a cursului se poate susține încă o dată, după cel puțin un an.

(2) Maiștrii militari clasa a II-a și plutonierii majori pot susține examenul de grad începând cu ultimii doi ani de stagiul minim în grad și, în caz de nepromovare, îl pot susține încă o dată, după cel puțin un an. Sunt scutiți de examen plutonierii majori care l-au promovat până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(3) Normele privind participarea coloneilor și comandorilor la examenul pentru gradul de general, locotenent-coloneilor și căpitan-comandorilor la cursul de capacitate, precum și a maiștrilor militari clasa a II-a și a plutonierilor majori la examenul de grad, organizarea și desfășurarea acestora se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale.

Art. 60 - (1) În timp de război, ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate, precum și cei în rezervă mobilizați în unități militare, pot fi înaintați în gradul următor dacă au împlinit stagiul minim în grad, au îndeplinit atribuțiile și au executat misiunile ce li s-au încredințat, fără a se impune respectarea celorlalte condiții prevăzute pentru timp de pace.

(2) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii prevăzuți la alin. 1, care se disting în îndeplinirea misiunilor, pot fi înaintați în gradul următor și înaintea împlinirii stagiului minim în grad.

(3) Înaintarea în grad a ofițerilor în condițiile alin. 1 și 2 se face în limita necesarului prevăzut în statele de organizare.

Art. 61 - În timp de pace, ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în rezervă pot fi înaintați în gradul următor, în raport cu nevoile forțelor armate, după expirarea stagiului minim în grad, dacă au o comportare demnă, au obținut rezultate bune și foarte bune pe timpul concentrării și au fost propuși prin aprecierile de serviciu.

Art. 62 - (1) În timp de pace, pentru înaintarea în gradele de colonel și comandor, în afara condițiilor prevăzute la art. 61, ofițerii în rezervă trebuie să fi absolviți, cu diplomă de licență, o instituție militară de învățământ superior.

(2) Se exceptează de la prevederile alin. 1 absolvenții instituțiilor civile de învățământ superior care, la mobilizare, sunt încadrați pe funcții prevăzute cu studii corespunzătoare specialității în care sunt pregătiți.

Art. 63 - (1) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate care se disting prin modul de îndeplinire a atribuțiilor, pregătire profesională și comportare demnă pot fi înaintați în gradul următor și înaintea expirării stagiului minim în grad, dacă până la data când se fac astfel de înaintări au împlinit cel puțin jumătate din stagiul respectiv, cu respectarea strictă a celorlalte condiții, mai puțin a celor prevăzute la art. 56 alin. 1 paragrafele A, B și C lit. c).

(2) Nu fac obiectul înaintării în grad, în condițiile alin. 1:

a) sublocotenenții și aspiranții;

b) ofițerii, maiștrii militari și subofițerii care au fost condamnați penal sau care, de la ultima lor înaintare în grad, au fost sancționați ca urmare a hotărârii consiliilor de onoare.

Art. 64 - Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate și în rezervă care, în executarea misiunilor sau în alte situații, săvârșesc fapte de eroism și acte exemplare de curaj pot fi înaintați în gradul următor, în mod excepțional, atât în timp de pace cât și în timp de război, chiar dacă nu îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 54 - 56 și 61.

Art. 65 - Locotenent-coloneii și căpitan-comandorii în activitate cărora le-a expirat stagiul minim în grad, dar nu au putut fi înaintați în grad pe timpul cât s-au aflat în activitate întrucât nu au fost încadrați pe funcții prevăzute cu grade corespunzătoare celor la care urmau să fie avansați, la trecerea în rezervă sau direct în retragere prin aplicarea art. 85 lit. a) - e) vor fi înaintați în gradul

următor și trecuți în rezervă sau direct în retragere cu noul grad, dacă îndeplinesc celelalte condiții prevăzute în prezenta lege.

Art. 66 - (1) și (2) *** Abrogate de L. Nr. 516/2003

(3) Coloneilor și comandorilor în activitate, care au o vechime în grad de minimum 5 ani și au fost încadrați în această perioadă de cel puțin 3 ani în funcții prevăzute în statele de organizare cu grad de general sau similare și care au fost apreciați în ultimii 3 ani cu calificativul "foarte bun", la trecerea în rezervă sau direct în retragere li se poate acorda gradul de general de brigadă cu o stea, respectiv de general de flotilă aeriană cu o stea sau contraamiral de flotilă cu o stea, și vor fi trecuți în rezervă sau direct în retragere cu noul grad.

(4) Prevederile alin. 3 nu se aplică celor trecuți în rezervă sau direct în retragere prin aplicarea art. 85 lit. e¹⁾ - l), art. 87 și art. 88.

(5) Coloneilor și comandorilor în rezervă li se poate acorda gradul de general de brigadă/similar cu o stea, doar în timp de război.

Art. 67 - (1) Cu prilejul evocării unor evenimente importante din istoria patriei și forțelor armate ale României, ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în retragere, în mod excepțional, pot fi înaintați la gradul următor; coloneilor și comandorilor li se poate acorda gradul de general, iar maiștrilor militari principali și plutonierilor adjutanți șefi li se poate acorda gradul de sublocotenent.

(2) Înaintarea în grad, respectiv acordarea gradului celor prevăzuți la alin. 1, se face prin:

a) decret al Președintelui României, pentru generali și amirali, la propunerea ministrului apărării naționale, după consultarea de către acesta a colegiului ministerului;

b) ordin al ministrului apărării naționale pentru ceilalți ofițeri, pentru maiștri militari și subofițeri.

Art. 68 - (1) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii care și-au sacrificat viața săvârșind acte de devotament excepțional vor fi înaintați post-mortem în gradul următor, iar coloneilor și comandorilor li se va acorda post-mortem gradul de general.

(2) Maiștrilor militari, subofițerilor, gradaților și soldaților care și-au sacrificat viața în aceleași condiții li se poate acorda post-mortem gradul de sublocotenent.

(3) Înaintarea în grad, respectiv acordarea gradului în aceste situații, se face în tot cursul anului conform prevederilor art. 45.

Cap. V

Degradarea militară, scoaterea din și reluarea în evidența militară a ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor

Art. 69 - Degradarea militară se aplică, în condițiile prevăzute de legea penală, cadrelor militare în activitate, în rezervă și în retragere, condamnate la pedeapsa complementară a degradării militare prin hotărâre judecătorească.

Art. 70 - Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate, în rezervă și în retragere, cărora li s-a aprobat renunțarea la cetățenia română ori au dobândit și o altă cetățenie și s-au stabilit în străinătate, se scot din evidența militară.

Art. 71 - Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii prevăzuți la art. 69 și 70 se scot din evidența militară, astfel:

a) prin ordin al șefului Statului Major al Apărării, cei care au avut grade de generali și amirali;

b) prin ordin al comandanților stabiliți de șeful Statului Major al Apărării, cei care au avut grade de ofițeri, maiștri militari sau subofițeri.

Art. 72 - (1) În cazul în care intervine o altă hotărâre judecătorească, prin care s-a pronunțat achitarea sau prin care nu se mai aplică pedeapsa complementară a degradării militare, cei în cauză sunt reluați în evidența militară, cu gradul avut, prin ordinul celor care au dispus scoaterea din evidență. În această situație, timpul cât au fost degradați se include în calculul stagiului în grad, iar cadrele militare respective pot cere prin instanța judecătorească reparații morale și materiale pentru prejudiciile ce li s-au adus.

(2) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii cărora li s-a aplicat degradarea militară și care au fost amnistiați sau grațiați de pedeapsa complementară a degradării militare, precum și cei care au fost reabilitați se reiau în evidența militară și, în raport cu nevoile forțelor armate, li se poate reda orice grad militar, până la gradul avut inclusiv.

(3) Cadrele militare în rezervă care au redobândit cetățenia română și anterior au fost scoase din evidența militară, pot fi reluate în evidență, la repatriere.

(4) Redarea gradului potrivit alin. 2 se face prin:

a) decret al Președintelui României, pentru generali și amirali;

b) ordin al șefului Statului Major al Apărării, pentru ceilalți ofițeri, maiștri militari și subofițeri.

(5) Redarea gradului ca urmare a amnistierii, grațierii sau reabilitării nu atrage, de drept, rechemarea în activitate, iar timpul cât au fost degradați nu se ia în calculul stagiului în grad și al vechimii de cadre militare în activitate.

Cap. VI

Aprecierea, încadrarea și promovarea în funcție a cadrelor militare

Art. 73 - (1) Cadrelor militare li se întocmesc aprecieri de serviciu.

(2) Aprecierea de serviciu constituie unicul document de evaluare a competenței profesionale, a calității morale, a perspectivelor de dezvoltare și promovare, pe baza căruia ofițerii, maiștrii militari și subofițerii sunt înaintați în gradul următor.

(3) Aprecierea de serviciu a cadrelor militare în activitate se face periodic, precum și în cazurile stabilite de ministrul apărării naționale.

(4) Cadrelor militare în rezervă li se întocmesc aprecieri de serviciu în anul în care sunt propuse la înaintarea în grad.

(5) Metodologia întocmirii aprecierilor de serviciu, în timp de pace, precum și sistemul de apreciere în timp de război se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale, ministrului afacerilor interne, directorului Serviciului Român de Informații, directorului Serviciului de Telecomunicații Speciale, directorului Serviciului de Informații Externe, respectiv al directorului Serviciului de Protecție și Pază. Aprecierea se exprimă prin unul dintre următoarele calificative: "excepțional", "foarte bun", "bun", "corespunzător", "mediocru" sau "necorespunzător".

Art. 74 - (1) Încadrarea ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor în funcții se face ținând seama de nevoile forțelor armate, de competența și conduita morală ale acestora.

(2) La numirea în funcții se va respecta principiul potrivit căruia ofițerii, maiștrii militari și subofițerii să nu fie subordonați altora cu grade mai mici. Excepție de la acest principiu pot face cadrele militare care nu au studii superioare de specialitate și care se subordonează celor care au o astfel de pregătire, precum și cadrele militare aparținând Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Telecomunicații Speciale, Ministerului Justiției și Serviciului de Protecție și Pază.

(3) La încadrarea ofițerilor în funcții se va ține seama și de experiența dobândită pe treptele ierarhiei militare, promovarea efectuându-se, de regulă, în funcții sau la eşaloane imediat superioare.

(4) Pentru determinarea aptitudinilor și cunoștințelor ofițerilor, necesare la încadrarea în anumite funcții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, se vor folosi teste ori se va organiza examen sau concurs. Condițiile privind studiile, stagiul în funcții și alte criterii necesare pentru încadrarea și promovarea ofițerilor în unele funcții se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale.

Art. 75° - (1) Cadrele militare se numesc în funcții prevăzute în statele de organizare cu grade egale sau mai mari față de cele pe care le au. Competențele de numire se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale.

(2) În structurile Ministerului Apărării Naționale, cadrele militare pot fi numite în funcții prevăzute cu grade egale sau mai mari cu cel mult două trepte față de gradele pe care le dețin.

(3) În structurile Ministerului Apărării Naționale, ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate, proveniți în condițiile art. 36 alin. 1 lit. e) - g) și i) - k), respectiv ale art. 38 lit. e) - h) și art. 40 alin. 1 lit. b), e) și g), pot încadra funcții prevăzute în statele de organizare cu gradul de cel mult locotenent-colonel/similar, respectiv maistru militar clasa I/plutonier-adjutant.

(4) Fac excepție de la prevederile alin. 2 și 3 cadrele militare confirmate în armele și specialitățile militare și care își desfășoară activitatea în domeniile stabilite prin Ghidul carierei militare.

*) Până la îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 75 alin. (2), cadrele militare în activitate care, la data de 16 mai 2019, ocupă funcții cu grade superioare față de cele deținute cu mai multe trepte decât cele prevăzute la alineatul respectiv se mențin în funcțiile în care sunt încadrate și pot fi numite în alte funcții prevăzute cu cel mult același grad.

Dispozițiile art. 75 alin. (3) sunt aplicabile celor care dobândesc calitatea de cadru militar în activitate începând cu data de 16 mai 2019. (art. II din L. nr. 101/2019)

Art. 75¹ - (1) Selecționarea cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale pentru numirea în funcții prevăzute în statele de organizare cu grad superior celui pe care îl au se face de către comisiile de selecție constituite în acest scop, potrivit Ghidului carierei militare, iar în situații care impun adoptarea de măsuri urgente, cadrele militare pot fi numite în funcții similare celor deținute sau superioare acestora prin ordin al ministrului apărării naționale.

(2) Cadrele militare din Ministerul Apărării Naționale nu pot fi numite în funcții prevăzute în statele de organizare cu grade inferioare celor pe care le au. În mod excepțional căpitanii și maiorii în vârstă de până la 42 de ani pot fi menținuți sau numiți în funcții prevăzute în statele de organizare cu grade inferioare celor pe care le au, până la data de 31 decembrie 2003.

Art. 76 - (1) Mutarea cadrelor militare în activitate dintr-o unitate în alta, precum și în cadrul aceleiași unități se efectuează o singură dată pe an, cu excepția situațiilor deosebite stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

(2) *Pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare și pe timp de război, mutarea cadrelor militare dintr-o unitate în alta, precum și în cadrul aceleiași unități poate fi efectuată ori de câte ori este nevoie.*

Art. 77 - (1) Cadrele militare în activitate pot fi detașate la alte unități pentru îndeplinirea unor misiuni sau pentru a urma o formă de perfecționare a pregătirii pe o perioadă de cel mult un an, durată care poate fi prelungită, cu aprobarea ministrului apărării naționale, până la cel mult 2 ani.

(2) Pe timpul detașării, cadrele militare rămân încadrate în funcțiile și unitățile militare din care au fost detașate și beneficiază de toate drepturile legale.

Art. 77^{1a)} - (1) Cadrele militare în activitate pot îndeplini, temporar, prin împuternicire, atribuțiile unei alte funcții vacante, în condițiile stabilite prin ordin al conducătorului instituției, pentru o perioadă de până la 6 luni, interval care poate fi prelungit cu aprobarea conducătorului instituției, în aceleași condiții.

(2) Cadrele militare în activitate din Ministerul Apărării Naționale pot îndeplini, temporar, prin împuternicire, atribuțiile unei alte funcții vacante, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, pentru o perioadă de până la 6 luni, interval care poate fi prelungit cu aprobarea ministrului apărării naționale până la cel mult un an.

(3) Cadrele militare în activitate pot îndeplini, temporar, prin împuternicire, atribuțiile unei alte funcții al cărei titular lipsește o perioadă mai mare de o lună, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, până la încetarea situației care a condus la vacantarea temporară a funcției.

(4) Pe timpul exercitării atribuțiilor funcțiilor în care au fost împuternicite, cadrele militare au obligațiile și drepturile corespunzătoare funcțiilor respective.

(5) Prin excepție de la prevederile alin. 1, în Ministerul Afacerilor Interne, prelungirea perioadei de împuternicire se aprobă potrivit competențelor de gestiune a resurselor umane.

*) Art. 77¹ a fost introdus prin L. nr. 53/2011, de la data de 29 aprilie 2011.

Art. 77^{2a)} - Personalul Ministerului Apărării Naționale poate fi detașat în cadrul organismelor și organizațiilor internaționale, în conformitate cu legislația în vigoare.

*) Art. 77² a fost introdus prin L. nr. 171/2013, de la data de 6 iunie 2013.

Art. 77^{3a)} - Personalul militar și civil beneficiază de despăgubiri pentru cazurile de invaliditate, iar membrii familiei care au, potrivit legii, dreptul la pensie de urmaș, pentru cazurile de deces, produse ca urmare a unor acțiuni militare, prin accidente, catastrofe sau alte asemenea evenimente

intervenite în timpul și din cauza serviciului. Modalitățile de stabilire și acordare a despăgubirilor se reglementează prin ordin al conducătorului instituției.

*) Art. 77³ a fost introdus prin L. nr. 171/2013, de la data de 6 iunie 2013.

Art. 78 - (1) Numirea în funcție și eliberarea din funcție în unitățile militare, cu excepția funcțiilor publice în care numirea se face potrivit legii, precum și detașarea cadrelor militare în condițiile art. 77 se fac, în timp de pace și în timp de război, conform competențelor stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

(2) Numirea în funcțiile prevăzute în statele de organizare cu grade de general de corp de armată, general-comandor, viceamiral-comandor și superioare acestora se face cu avizul Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

(3) Împuternicirea sau încetarea împuternicirii cadrelor militare în activitate din Ministerul Apărării Naționale se efectuează conform competențelor stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

Art. 79 - (1) Încadrarea și promovarea în funcții a ofițerilor de justiție se fac potrivit actelor normative specifice acestora.

(2) Încadrarea și promovarea ofițerilor în funcții didactice se fac potrivit prevederilor prezentei legi și ale actelor normative aplicabile instituțiilor militare de învățământ.

(3) Medicilor și farmaciștilor militari li se acordă grade profesionale conform normelor legale.

Art. 80 - Căpitanii, locotenent-coloneii și căpitan-comandorii care, pentru a fi înaintați în gradul următor, trebuie să absolute una dintre formele de pregătire menționate la art. 56 alin. 1 paragrafele B și, respectiv C, însă până la expirarea stagiului minim nu au absolvit-o, nu pot deține funcții prevăzute în statul de organizare cu grade superioare celor pe care le au.

Art. 81 - (1) Ofițerii în activitate pot fi numiți în funcții inferioare gradelor pe care le au, în următoarele situații:

a) când se produc modificări în statele de organizare sau în cazul reorganizării armatei;

b) în cazuri excepționale, la cererea ofițerilor sau când sunt propuși prin aprecierile de serviciu, pentru motive bine justificate;

c) când sunt sancționați cu retrogradarea în funcție.

(2) În situațiile menționate la alin. 1 lit. b) și c), ofițerii pot fi numiți în funcții prin derogare de la prevederile art. 74 alin. 2.

(3) Numirea în funcții, în condițiile prevăzute la alin. 1 lit. b) și c) se face cu aprobarea ministrului apărării naționale sau a comandanților stabiliți de acesta.

Art. 82 - Situația ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor în activitate, care sunt puși la dispoziție, se soluționează după cum urmează:

a) pentru cei puși la dispoziție în vederea încadrării sau trecerii în rezervă ori în retragere, în termen de cel mult 3 luni. În cazuri excepționale, cu aprobarea ministrului apărării naționale, acest termen poate fi prelungit cu încă cel mult 3 luni. Pe timpul cât se află în această situație, cei în cauză îndeplinesc atribuțiile stabilite de comandanții unităților militare la a căror dispoziție sunt;

b) pentru cei puși la dispoziție în cazurile de boală stabilite prin hotărâre a Guvernului, la expirarea termenului de internare și a concediilor medicale pentru tratament, fără a depăși termenul maxim prevăzut de reglementările în vigoare pentru bolnavii salariați în administrația publică. Cadrele militare restabilite vor fi numite în funcție, iar cele a căror boală se menține vor fi trecute, după caz, în rezervă sau în retragere, cu drept de pensie conform legii;

c) pentru cei căzuți în captivitate, în termen de cel mult 3 luni de la înapoierea în țară. În această perioadă comisii speciale, stabilite prin dispoziție a șefului Statului Major al Apărării, vor cerceta condițiile căderii în captivitate și comportarea celor în cauză pe tot timpul acesteia. În funcție de rezultat, cei găsiți nevinovați vor fi încadrați în funcții, iar cei vinovați de fapte ce cad sub incidența legii penale vor fi trecuți în rezervă.

Art. 83 - (1) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii fac parte din arme sau servicii și au specialități militare, în raport cu profilul pregătirii lor profesionale.

(2) Nomenclatorul armelor, serviciilor și specialităților militare se stabilește prin dispoziție a șefului Statului Major al Apărării.

Art. 84 - (1) Trecerea ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor dintr-o armă, serviciu sau specialitate militară în alta se poate efectua, în raport cu nevoile armatei, după obținerea unei pregătiri corespunzătoare, prin una dintre următoarele forme:

a) absolvirea, cu diplomă de licență, a unei academii militare sau a unei instituții civile de învățământ superior cu profil corespunzător armelor, serviciilor și specialităților militare necesare armatei ori a unor instituții militare de învățământ pentru formarea ofițerilor, de către cei care nu au avut studii de acest nivel;

b) absolvirea unui curs de perfecționare sau de specializare în arma, serviciul sau specialitatea în care urmează a fi confirmate și o experiență practică de cel puțin 2 ani în funcții corespunzătoare acestora, timp în care să fi fost apreciați cu cel puțin calificativul "bun".

(2) Maiștrii militari și subofițerii pot fi trecuți dintr-o armă, serviciu sau specialitate militară în alta și prin promovarea examenului de grad, dacă înainte de susținerea acestuia au un stagiu practic neîntrerupt de minimum 2 ani în noua armă, serviciu sau specialitate militară, pe timpul căruia au fost apreciați cu calificativul cel puțin "bun".

(3) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii se trec dintr-o armă, serviciu sau specialitate militară în alta prin ordin al comandanților stabiliți de ministrul apărării naționale.

Cap. VII

Trecerea în rezervă sau direct în retragere a cadrelor militare

Art. 85 - (1) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate pot fi trecuți în rezervă sau direct în retragere, după caz, în următoarele situații:

a) la împlinirea vârstei standard de pensionare pentru limită de vârstă;

a¹) la împlinirea vârstei care conferă dreptul la pensie de serviciu pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare, în condițiile legii;

b) sunt clasați "inapt pentru serviciul militar" de către comisiile de expertiză medico-militară, cu excepția situației în care a intervenit menținerea în activitate în condițiile art. 21 alin. 4;

c) sunt clasați "apt limitat" de către comisiile de expertiză medico-militară, cu excepția situației în care a intervenit menținerea în activitate în condițiile art. 21 alin. 4;

d) au împlinit limita de vârstă în grad;

e) când, în urma reorganizării unor unități și a reducerii unor funcții din statele de organizare, nu sunt posibilitați pentru a fi încadrați în alte funcții sau unități, precum și pentru alte motive sau nevoi ale Ministerului Apărării Naționale;

e¹) la expirarea termenului prevăzut în contractul încheiat în condițiile art. 41¹, dacă una dintre părți nu este de acord cu reînnoirea acestuia;

f) pentru a fi numiți într-o funcție publică, civilă, cu mențiunea de a fi trecuți în rezervă;

g) la cerere, pentru motive bine întemeiate;

h) prin demisie;

i) când manifestă dezinteres în îndeplinirea atribuțiilor și sarcinilor de serviciu sau în perfecționarea pregătirii lor militare și de specialitate;

i¹) când nu promovează baremele de pregătire fizică, în condițiile stabilite prin ordin al conducătorului instituției;

j) când comit abateri grave de la prevederile regulamentelor militare sau de la alte dispoziții legale;

k) când, pentru o infracțiune săvârșită din culpă, li s-a aplicat prin hotărâre judecătorească suspendarea executării pedepsei sub supraveghere ori a amenzii, precum și în cazurile când au beneficiat de amnistie sau grațiere înainte de începerea executării pedepsei;

l) când încalcă prevederile art. 4 lit. a) referitoare la deținerea cetățeniei române și a domiciliului în țară;

m) în cazul neavizării în vederea acordării autorizației de acces la informații clasificate sau certificatului de securitate, la retragere ori în cazul în care aceste documente nu sunt revalidate, din motive imputabile cadrului militar în condițiile legii;

n) după punerea la dispoziție, potrivit legii, ca urmare a limitării nivelului de acces la informații clasificate, atunci când nu se identifică o funcție corespunzătoare gradului deținut cu o prevedere a nivelului de acces la informații clasificate înscrisă în fișa postului, la nivelul acordat după limitare.

(2) Trecerea în rezervă sau direct în retragere se face din oficiu, în condițiile prevăzute la alin. 1 lit. a), b), d), e), e¹), f), i¹), l), m) și n), la cererea cadrului militar, în situația prevăzută la alin. 1 lit. a¹), la propunerea consiliilor de onoare, în condițiile prevăzute la alin. (1) lit. i) și j), iar în celelalte condiții, la propunerea comandanților unităților din care fac parte, înaintată ierarhic.

(2¹) În Ministerul Afacerilor Interne, trecerea în rezervă sau direct în retragere din oficiu, în condițiile prevăzute la alin. 1 lit. e), m) și n), se dispune după expirarea perioadei de punere la dispoziție, atunci când nu s-a putut realiza numirea într-o funcție corespunzătoare.

(3) Raportul comandanților privind trecerea în rezervă a cadrelor militare în condițiile prevăzute la alin. 1 lit. h) se înaintează pe cale ierarhică, împreună cu raportul de demisie, celor în a căror competență intră, potrivit art. 43, trecerea în rezervă. Până la comunicarea ordinului de trecere în rezervă, cei în cauză sunt obligați să-și îndeplinească atribuțiile funcțiilor în care sunt încadrați, precum și toate îndatoririle ce le revin.

(4) *Pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare și pe timp de război, cadrele militare nu se trec în rezervă în condițiile alin. 1 lit. a), a¹), c), d), e), e¹), g), h), i), i¹) și j).*

(5) Ofițerii în activitate care au împlinit limita de vârstă în grad pentru clasa a III-a în rezervă, prevăzută la art. 86 alin. 4, precum și cadrele militare care au fost clasate medical "inapt pentru serviciul militar cu scoatere din evidență" se trec direct în retragere, prin aplicarea uneia dintre prevederile alin. 1, în raport cu motivele care determină schimbarea situației militare.

(6) Cadrele militare nu pot fi trecute în rezervă ca urmare a prezentării demisiei pe timpul executării misiunilor prevăzute la art. 2 din Legea nr. 42/2004 privind participarea forțelor armate la misiuni în afara teritoriului statului român, cu modificările ulterioare, precum și pe timpul executării altor misiuni în străinătate.

Art. 86 - (1) Limitele de vârstă în grad până la care cadrele militare pot fi menținute în activitate sunt vârstele standard de pensionare pentru limită de vârstă prevăzute de legislația asigurărilor sociale și pensiilor care reglementează sistemul public de pensii pentru instituțiile din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale.

(2) Limitele de vârstă în grad până la care generalii și amiralii pot fi menținuți în activitate sunt:

a) pentru general de brigadă cu o stea, respectiv general de flotilă aeriană cu o stea, pentru cei din arma aviație, și contraamiral de flotilă cu o stea, pentru cei din arma marină - 56 de ani;

b) pentru general-maior cu două stele, respectiv contraamiral cu două stele, pentru cei din arma marină - 57 de ani;

c) pentru general-locotenent cu trei stele, respectiv viceamiral cu trei stele, pentru cei din arma marină - 58 de ani;

d) pentru general cu patru stele, respectiv amiral cu patru stele, pentru cei din arma marină - 59 de ani.

(2¹) În situația în care limitele de vârstă în grad prevăzute la alin. 2 sunt mai mici decât vârstele standard de pensionare pentru limită de vârstă prevăzute de legislația asigurărilor sociale și pensiilor care reglementează sistemul public de pensii pentru instituțiile din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale, generalii și amiralii sunt menținuți în activitate până la vârsta standard.

(2²) Prevederile alin. 2 se aplică exclusiv Ministerului Apărării Naționale.

(2³) Generalii și amiralii din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Telecomunicații Speciale și Serviciului de Protecție și Pază sunt menținuți în activitate după împlinirea vârstei standard de pensionare, până la vârsta de 60 de ani, sau sunt trecuți în rezervă, la cerere, în condițiile prevederilor legale în vigoare.

(3) În raport cu nevoile de încadrare, cadrele militare pot fi menținute în activitate după împlinirea vârstei standard de pensionare până la vârsta de 60 de ani, cu aprobarea anuală a conducătorului instituției.

(4) Limitele de vârstă în grad până la care cadrele militare în rezervă pot fi menținute în evidență sunt de 55 de ani pentru clasa I, 60 de ani pentru clasa a II-a și 63 de ani pentru clasa a III-a.

(5) După împlinirea vârstei de 60 de ani, generalii și amiralii din Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații și Serviciul de Informații Externe pot fi menținuți în activitate până la împlinirea vârstei de 62 de ani, la cerere, dacă starea de sănătate le permite rezolvarea în foarte bune condiții a atribuțiilor ce le revin, cu aprobarea conducătorului instituției.

(6) Cadrele militare din Ministerul Afacerilor Interne, altele decât cele prevăzute la alin. 5, sunt menținute în activitate după împlinirea vârstei standard de pensionare până la vârsta de 60 de ani, la cererea acestora, după cum urmează:

- a) cu aprobarea ministrului afacerilor interne, pentru ofițeri;
- b) cu aprobarea inspectorilor generali/similari, pentru maiștri militari și subofițeri;
- c) prevederile cuprinse la lit. a) și b) se aplică și cadrelor militare care au obținut o aprobare în prealabil.

Art. 86¹⁹⁾ - Prin excepție de la prevederile art. 86, personalul militar de specialitate medico-sanitar, indiferent de gradul militar deținut, poate fi menținut în activitate după împlinirea vârstei standard de pensionare, la cerere, cu aprobarea conducătorului instituției, până la împlinirea vârstei de pensionare stabilită pentru personalul de specialitate medico-sanitar civil.

*) Art. 86¹ a fost introdus prin L. nr. 206/2018 de la data de 28 iulie 2018.

Art. 87 - (1) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate condamnați prin hotărâre judecătorească la pedeapsa închisorii cu executarea acesteia, precum și cei condamnați pentru infracțiuni săvârșite cu intenție la pedeapsa închisorii cu suspendarea executării ori cu amendă se trec în rezervă sau direct în retragere.

(2) Cadrele militare în activitate condamnate prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă la pedeapsa închisorii cu executarea acesteia se trec în rezervă sau direct în retragere din oficiu.

(3) Cadrele militare în activitate din Ministerul Apărării Naționale condamnate pentru infracțiuni săvârșite cu intenție la pedeapsa amenzii penale sau cu închisoare, cu suspendarea executării ori grațiate înainte de începerea executării pedepsei sau cu privire la care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei pot fi trecute în rezervă sau direct în retragere ori pot fi menținute în activitate, pe baza propunerilor înaintate ierarhic, prin ordin al comandanților/șefilor care au competențe în acest sens, stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, dispozițiile art. 43 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 88 - Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate, pentru care consiliile de onoare au stabilit că au încălcat prevederile art. 28 și art. 30 alin. 2 se trec în rezervă sau direct în retragere.

Art. 89 - (1) Hotărârea privind menținerea în activitate a cadrelor militare trimise în judecată pentru săvârșirea de infracțiuni se ia după soluționarea definitivă a cauzei.

(2) Cadrele militare în activitate din Ministerul Apărării Naționale se suspendă din funcție pe perioada în care, fiind în stare de arest preventiv, sunt urmărite penal, trimise în judecată ori sunt judecate de către instanțele judecătorești. Pe perioada suspendării din funcție, ofițerii, maiștrii militari și subofițerii nu beneficiază de niciun drept din partea Ministerului Apărării Naționale.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. 2, cadrele militare, pe perioada suspendării din funcție, pot beneficia de dreptul prevăzut la art. 9 lit. e) și de dreptul de folosință a locuinței de serviciu.

(4) Cadrele militare în activitate din Serviciul Român de Informații, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Serviciul de Protecție și Pază se pun la dispoziție când sunt trimise în judecată sau sunt judecate de către instanțele judecătorești în stare de libertate pentru fapte în legătură cu exercitarea atribuțiilor funcțiilor în care sunt încadrate sau împuternicite.

(5) În Ministerul Apărării Naționale, cadrele militare în activitate se pun la dispoziție când sunt trimise în judecată sau sunt judecate de către instanțele judecătorești în stare de libertate pentru fapte în legătură cu exercitarea atribuțiilor funcțiilor în care sunt încadrate, numai la propunerea consiliilor de onoare și a comandanților de unități.

(6) Cadrele militare puse la dispoziție în condițiile prevăzute la alin. 4 și 5 îndeplinesc atribuțiile stabilite, în scris, de comandanții unităților din care fac parte și beneficiază de drepturile bănești corespunzătoare gradului pe care îl au, la minimum, precum și de celelalte drepturi stabilite cadrelor militare în activitate conform dispozițiilor legale.

(7) În cazul în care s-a dispus achitarea, încetarea procesului penal, renunțarea la aplicarea pedepsei, clasarea ori renunțarea la urmărirea penală, cadrele militare care au fost suspendate din funcție în condițiile alin. 2 și care s-au aflat la dispoziție în condițiile alin. 4 și 5 sunt repuse în drepturile avute la data suspendării din funcție sau la data punerii la dispoziție, după caz, inclusiv în funcția deținută anterior sau în una echivalentă, și vor primi toate drepturile ce li s-ar fi acordat în perioada cât s-au aflat suspendate, respectiv puse la dispoziție, potrivit normelor legale în vigoare la data reîncadrării în funcție.

(7¹) Cadrele militare din Ministerul Apărării Naționale și Ministerul Afacerilor Interne suspendate din funcție sau care s-au aflat la dispoziție, în condițiile legii, față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, sunt repuse în drepturile avute la data suspendării din funcție sau la data punerii la dispoziție, după caz, inclusiv în funcția deținută anterior sau în una echivalentă, și vor primi toate drepturile ce li s-ar fi acordat în perioada cât s-au aflat suspendate, respectiv puse la dispoziție, potrivit normelor legale în vigoare la data reîncadrării în funcție.

(8) Cadrele militare condamnate prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă la o pedeapsă privativă de libertate cu executarea acesteia care anterior au fost suspendate din funcții se trec în rezervă începând cu data suspendării.

(9) Cadrelor militare care au comis fapte pentru care s-a început urmărirea penală sau pentru care au fost trimise în judecată li se pot aplica sancțiuni disciplinare numai după soluționarea cauzei de către parchet ori de către instanța de judecată. În acest timp procedura disciplinară se suspendă.

Art. 90 - (1) Cadrele militare în activitate, care nu îndeplinesc condițiile de pensionare, nu pot fi trecute în rezervă pe timpul cât se află în incapacitate temporară de muncă, fiind internate în spitale ori sanatorii, se găsesc în concedii medicale sau în concediu pentru creșterea copilului, iar cadrele militare femei, nici în perioada gravidității, a concediului de risc maternal și a celui de maternitate, acordate potrivit art. 15.

(2) Dispozițiile alin. 1 nu se aplică celor care urmează să fie trecuți în rezervă potrivit prevederilor art. 85 alin. 1 lit. g), h), j), k), l), m) și n), art. 87 și 88.

Art. 91 - Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii, care au angajamente sau contracte cu Ministerul Apărării Naționale, prin care se obligă să îndeplinească serviciul în armată o anumită perioadă de timp, în situația în care nu respectă angajamentul/contractul și sunt trecuți în rezervă prin aplicarea uneia dintre prevederile de la art. 85 alin. 1 lit. g) - n), art. 87 și art. 88, sunt obligați să restituie, după caz, cheltuielile de întreținere și instruire pe timpul școlarizării ori alte cheltuieli ocazionate de situațiile pentru care s-au încheiat angajamente sau contracte, în condiții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

Art. 91^{1a} - (1) Candidatul admis în instituțiile de formare profesională inițială ale Ministerului Afacerilor Interne sau care formează personal pentru nevoile Ministerului Afacerilor Interne este obligat să încheie un angajament că va lucra în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, pentru o perioadă de 10 ani de la data nașterii raportului de serviciu.

(2) La încetarea calității de elev al unei instituții de formare profesională inițială a Ministerului Afacerilor Interne sau care formează personal pentru nevoile Ministerului Afacerilor Interne, ca urmare a admiterii într-o altă instituție de formare profesională inițială a Ministerului Afacerilor Interne sau care formează personal pentru nevoile Ministerului Afacerilor Interne, se completează un nou angajament, încheiat în condițiile alin. 1, care cumulează și perioada anterioară rămasă de executat, stabilită proporțional cu perioada de școlarizare.

(3) La admiterea maistrului militar/subofițerului din cadrul Ministerului Afacerilor Interne la un program de studii de licență, cu frecvență, în cadrul unei instituții de învățământ superior a Ministerului Afacerilor Interne sau care formează personal pentru nevoile Ministerului Afacerilor Interne se completează un nou angajament, încheiat în condițiile alin. 1, care cumulează și perioada anterioară rămasă de executat.

(4) Cadrul militar din Ministerul Afacerilor Interne care urmează un program de formare profesională continuă sau un curs de inițiere în carieră este obligat să încheie un angajament că va lucra în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, pentru o perioadă stabilită prin ordin al ministrului afacerilor interne, proporțional cu durata/valoarea cursului sau programului urmat.

(5) Elevul/Studentul unei instituții de formare profesională inițială a Ministerului Afacerilor Interne sau care formează personal pentru nevoile Ministerului Afacerilor Interne sau cadrul militar

din Ministerul Afacerilor Interne care refuză încheierea unui nou angajament în condițiile alin. 2 și 3 sau care nu respectă condițiile angajamentelor încheiate, este obligat să restituie, proporțional cu perioada rămasă de executat, cheltuielile efectuate în total pe timpul școlarizării/desfășurării programelor/cursurilor, potrivit reglementărilor în vigoare.

*) Art. 91¹ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Cap. VIII **Limitele de vârstă și stagiile minime în grad**

Secțiunea 1 **Limitele de vârstă în grad**

*** Abrogată prin L. nr. 53/2011

Art. 92 - 93¹ - *** Abrogate prin L. nr. 53/2011

Secțiunea a 2-a **Stagiile minime în grad**

Art. 94 - În timp de pace, stagiul minim în grad pentru înaintarea în gradul următor a ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor în activitate se stabilește astfel:

A. Pentru ofițeri:

- a) sublocotenent și aspirant 3 ani
- b) locotenent 5 ani
- c) căpitan 5 ani
- d) maior și locotenent-comandor 5 ani
- e) locotenent-colonel și căpitan-comandor 5 ani.

Pentru gradele de colonel, comandor și superioare acestora nu se stabilesc stagii în grad.

B. Pentru maiștri militari:

- a) maestru militar clasa a V-a 2 ani;
- b) maestru militar clasa a IV-a 4 ani;
- c) maestru militar clasa a III-a 5 ani;
- d) maestru militar clasa a II-a 7 ani;
- e) maestru militar clasa I 6 ani.

C. Pentru subofițeri:

- a) sergent 3 ani;
- b) sergent-major 4 ani;
- c) plutonier 5 ani;
- d) plutonier-major 7 ani;
- e) plutonier adjutant 6 ani.

Art. 94¹ - *** Abrogat prin L. nr. 101/2019

Art. 95 - La calculul stagiului minim în grad nu se ia în considerare timpul în care cadrele militare în activitate din Ministerul Apărării Naționale au absentat de la program datorită incapacității temporare de muncă, dacă absențele însumează 365 de zile pe parcursul a 2 ani calendaristici consecutivi.

Art. 96 - Stagiul minim în grad se reduce cu un an pentru ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate care, pe întreaga durată a stagiului, îndeplinesc funcții de personal navigant din aviație, de parașutiști, de personal ambarcat pe submarine, pe vedete torpiloare sau pe alte nave similare, stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, precum și pentru scafandri.

Art. 97 - În timp de pace, stagiul minim în grad pentru ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în rezervă este mai mare cu un an decât cel prevăzut la art. 94, iar în timp de război este cel de la articolul respectiv. La chemarea sau rechemarea în activitate, pentru stabilirea stagiului în gradul pe care îl au, li se iau în calcul trei pătrimi din stagiul în gradul pe care îl au ca rezerviști.

Art. 98 - În timp de război, stagiul minim în grad se reduce la jumătate pentru ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate, precum și pentru cei în rezervă mobilizați în unități militare. Timpul cât sunt încadrați în unități din zona acțiunilor militare se socotește dublu la calculul stagiului minim în grad.

Art. 99 - Timpul cât ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate au fost condamnați cu suspendarea condiționată a executării pedepsei ori au fost condamnați cu executarea acesteia, însă au fost amnistiați sau grațiați înainte de a începe executarea, precum și timpul cât ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în rezervă au fost condamnați la închisoare cu executarea pedepsei într-un loc de detenție sau prin muncă fără privare de libertate, nu se ia în calculul stagiului minim în grad, cu excepția cazurilor când, în urma rejudecării cauzei, instanța competentă a pronunțat achitarea.

Cap. IX **Dispoziții finale și tranzitorii**

Art. 100 - (1) Sistemul de evidență și gestiune a cadrelor militare în activitate și în rezervă, metodologiile specifice acestor activități, în timp de pace și în timp de război, precum și organele care țin evidența se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale, mai puțin situațiile reglementate prin lege.

(2) Actul oficial prin care se dovedește, în cadrul Ministerului Apărării Naționale, vechimea în serviciul militar și funcțiile îndeplinite de ofițeri, maiștri militari și subofițeri este fișa matricolă.

(3) Pentru cadrele militare în activitate din Ministerul Apărării Naționale se emit legitimații militare, în condiții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

(4) Organizarea și funcționarea sistemului de recrutare și selecție a candidaților în vederea admiterii la studii/cursuri pentru formarea inițială a cadrelor militare în activitate se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale.

Art. 101 - (1) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate pot fi detașați pentru a executa misiuni în afara Ministerului Apărării Naționale. Detașarea și încetarea detașării se fac prin ordin al ministrului apărării naționale sau al comandanților stabiliți de acesta.

(2) Pe timpul detașării, ofițerii, maiștrii militari și subofițerii au îndatoririle și drepturile ce le revin din calitatea de cadru militar în activitate, precum și obligația de a participa la pregătirea militară în cadrul unității stabilite de Ministerul Apărării Naționale.

(3) În situația când interesele Ministerului Apărării Naționale o impun, se poate dispune încetarea detașării cadrelor militare prin ordinul ministrului apărării naționale sau al comandanților stabiliți de acesta.

Art. 102 - Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii trecuți în rezervă sau direct în retragere pot fi angajați în sectoarele civile pe baza licenței sau diplomei de absolvire a instituțiilor militare de învățământ ori li se iau în considerare studiile militare potrivit echivalării stabilite printr-un nomenclator elaborat de Ministerul Apărării Naționale și Ministerul Învățământului, cu avizul Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Art. 103 - Ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor trecuți în rezervă potrivit prevederilor art. 85 alin. 1 lit. c), d) și e) și care nu îndeplinesc condițiile pentru a beneficia de pensie militară de serviciu li se va asigura, cu prioritate, recalificarea și reintegrarea în muncă prin grija Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Art. 104 - (1) În sensul prevederilor prezentei legi, prin termenul unități militare se înțelege companiile și batalioanele corp aparte, precum și toate eșaloanele de nivel similar și superioare acestora.

(2) În caz de război unitățile considerate ca făcând parte din zona acțiunilor militare se stabilesc de către Marele Cartier General.

Art. 105 - Pentru menținerea legăturii ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor în rezervă cu preocupările curente din cadrul armatei, Ministerul Apărării Naționale organizează acțiuni de informare a acestora cu privire la diverse laturi și aspecte ale dezvoltării științei și artei militare, ale perfecționării procesului de pregătire a trupelor și ale înzestrării cu tehnică militară.

Art. 105¹⁾ - (1) Cadrele militare au dreptul de a se asocia pentru a constitui, în condițiile legii, case de ajutor reciproc care pot funcționa în spații puse la dispoziție, cu titlu gratuit și cu suportarea costului utilităților de unitățile militare.

(2) Din comisia de cenzori a caselor de ajutor reciproc, înființate potrivit alin. 1, face parte obligatoriu și un reprezentant desemnat de comandantul/șeful unității militare respective.

*) Art. 105¹ a fost introdus prin L. nr. 101/2019 de la data de 16 mai 2019

Art. 106 - (1) Ofițerii în activitate și în rezervă care la data intrării în vigoare a prezentei legi au gradul de locotenent major vor fi înaintați în gradul următor astfel:

a) cei care sunt în ultimul an de stagiul în grad ori au depășit acest stagiul vor fi înaintați în gradul de căpitan;

b) ofițerii în activitate care au o vechime în grad de până la 4 ani și ofițerii în rezervă care au o vechime în grad de până la 5 ani vor fi înaintați în gradul de căpitan și li se va prelunge stagiul în acest grad cu numărul de ani cu care au fost înaintați în grad mai devreme decât în condițiile prevăzute de reglementările existente până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(2) Ofițerii în activitate menționați la alin. 1 se înaintează în gradul următor fără a li se cere să fie încadrați în funcții prevăzute în statele de organizare cu grad egal sau mai mare decât gradul de căpitan.

(3) Ofițerilor care la aceeași dată au gradul de locotenent li se prelungește stagiul în grad, peste cel stabilit la art. 94, cu 3 ani celor în activitate și cu 4 ani celor în rezervă.

(4) Ofițerii în activitate menționați la alin. 3, pe timpul celor 3 ani, dar numai până la prima modificare a soldelor de grad, vor primi solda de grad corespunzătoare gradului de locotenent major, prevăzută în reglementările existente la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 107 - (1) Dispozițiile art. 55 alin. 1, referitoare la vechimea în funcții prevăzute în statele de organizare cu grad superior celui pe care îl au ofițerii ce urmează a fi înaintați în gradul următor, se aplică după un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(2) Dispozițiile art. 56 alin. 1 paragraful B lit. a) și ale art. 80 se aplică ofițerilor în activitate după o perioadă de 3 ani, timp în care se poate organiza și examenul pentru gradul de maior, iar cele de la art. 56 alin. 1 paragraful B lit. b) și paragraful C lit. c), după o perioadă de 6 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(3) Timp de 3 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, locotenent-coloneii și căpitan-comandorii care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 56 alin. 1 paragraful C lit. b) vor putea fi înaintați în gradul următor în urma promovării examenului pentru gradul de colonel, respectiv de comandor.

(4) În termen de 5 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi se vor elimina toate cazurile care intră sub incidența dispozițiilor art. 74 alin. 2.

(5) Ofițerii cu grade de la căpitan la locotenent-colonel și căpitan-comandor care, în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi, sunt trecuți în rezervă sau direct în retragere prin aplicarea art. 85 lit. a) - e) și nu au fost înaintați în grad pe timpul cât s-au aflat în activitate, deoarece nu erau încadrați pe funcții corespunzătoare noilor grade, la trecerea în rezervă sau direct în retragere vor fi înaintați în gradul următor, chiar dacă nu îndeplinesc condițiile prevăzute la cap. IV, cu excepția celor de la art. 54.

(6)²⁾ Cadrelor militare li se conferă ordinul sau medalia "Meritul Militar", conform prevederilor legale în vigoare, acordându-li-se brevete care atestă decorațiile conferite.

*) Denumirea Ordinul "Meritul Militar" se înlocuiește cu denumirea "Semnul onorific", prevăzută la art. 10 pct. 3 și 4 din L. nr. 29/2000, celelalte dispoziții rămânând valabile. (a se vedea art. 87 alin. 3 din L. nr. 29/2000)

(7) Locotenent-coloneii și căpitan-comandorii fără studii militare superioare, încadrați pe funcții de colonel, respectiv comandor, vor putea fi avansați în gradul următor, în timp de 3 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, în urma promovării examenului pentru gradul de colonel,

respectiv comandor, chiar dacă nu îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 56 alin. 1 paragraful C lit. a).

Art. 108 - Prevederile din prezenta lege referitoare la cadrele militare în rezervă și în retragere, pensionari militari, se aplică și celor aflați în plată la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Art. 108¹ - (1) Gradul de sergent acordat militarilor din Ministerul Apărării Naționale până la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se înlocuiește cu gradul de caporal.

(2) *** Abrogat prin L. nr. 53/2011

Art. 109 - (1) Dispozițiile prezentei legi se aplică în mod corespunzător și ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor aparținând Ministerului de Interne și Ministerului Justiției, respectiv serviciilor de stat specializate în domeniul apărării și siguranței naționale care, potrivit legii, au în structurile proprii personal militar.

(2) Competențele ministrului apărării naționale, stabilite prin prezenta lege, sunt îndeplinite, după caz, de conducătorii ministerelor și serviciilor respective; cele ale șefului Statului Major al Apărării, de către înlocuitorii de drept ai acestora, iar cele ale colegiului ministerului, de consiliul director.

(3) *Dispozițiile art. 2 alin. 2¹ lit. A, lit. A¹, lit. B lit. a) și b), art. 5 alin. 2, art. 35¹ alin. 4 și 5, art. 36 alin. 1 lit. i) și alin. 3, art. 37 lit. e), art. 38 alin. 2, art. 40 alin. 2, art. 41¹, art. 48 alin. 2 și 3, art. 50 alin. 5, art. 51 alin. 2, art. 53 alin. 4, art. 75 alin. 2 - 4, art. 75¹, art. 77¹ alin. 2, art. 85 alin. 1 lit. e¹) și art. 108¹ se aplică în exclusivitate cadrelor militare din structurile Ministerului Apărării Naționale.*

(4) Numirea, promovarea, transferul, limitele de vârstă, condițiile de menținere în magistratură și celelalte aspecte ale carierei profesionale a judecătorilor și procurorilor militari sunt supuse normelor care reglementează statutul judecătorilor și procurorilor.

(5) Dispozițiile art. 27 se aplică în exclusivitate cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Serviciul de Telecomunicații Speciale, Serviciul de Protecție și Pază și Serviciul Român de Informații.

(6) Dispozițiile art. 85 alin. 1 lit. n) se aplică în exclusivitate cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Serviciul de Telecomunicații Speciale, Serviciul Român de Informații și Serviciul de Informații Externe.

(7) Dispozițiile art. 77¹ și art. 78 alin. 3 se aplică în exclusivitate cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Protecție și Pază și Serviciul de Telecomunicații Speciale.

(8) Dispozițiile art. 85 alin. 6 se aplică în exclusivitate cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Serviciul de Informații Externe, Serviciul Român de Informații și Serviciul de Telecomunicații Speciale.

(9) Dispozițiile art. 87 alin. 1 se aplică în exclusivitate cadrelor militare din Ministerul Administrației și Internelor și Serviciul de Protecție și Pază.

(10) Dispozițiile art. 87 alin. 2 se aplică în exclusivitate cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe și Serviciul de Telecomunicații Speciale.

(11) Dispozițiile art. 87 alin. 3 se aplică în exclusivitate cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe și Serviciul de Telecomunicații Speciale.

(12) Dispozițiile art. 89 alin. 5 se aplică în exclusivitate cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale, Serviciul de Informații Externe și Ministerul Afacerilor Interne.

(13) *Dispozițiile art. 2 alin. 2, art. 35¹³, art. 51 alin. 1, art. 52 alin. 1, art. 55 alin. 1 privind durata îndeplinirii funcției, art. 56 - 59, art. 62, art. 77¹ alin. 1, art. 80 și 81 nu se aplică ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor din structurile Ministerului Apărării Naționale.*

(14) *** Abrogat prin L. nr. 259/2019

(15) Dispozițiile art. 91¹ se aplică și Serviciului Român de Informații și Serviciului de Protecție și Pază.

(16) Dispozițiile art. 95 nu se aplică ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor din Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Serviciul de Protecție și Pază.

Art. 110 - (1) Transferul cadrelor militare între ministerele și serviciile menționate la art. 109 se face prin ordin al conducătorului instituției din subordinea căreia se transferă, la cererea ori cu acordul conducătorului instituției la care se transferă.

(2) În situația transferului prevăzut la alin. 1, precum și în cazul rechemării în activitate în termen de 60 de zile de la data trecerii în rezervă, instituția la care se transferă/încadrează preia toate drepturile și obligațiile care decurg din contractele și angajamentele încheiate potrivit art. 41¹, 41², 91 și 91¹ și aflate în derulare la data transferului/încadrării.

(3) În situațiile prevăzute la alin. 2, instituția la care se transferă/încadrează acordă în continuare drepturile prevăzute la art. 20¹ alin. 2¹.

Art. 111 - Miniștrii, secretarii de stat, subsecretarii de stat și asimilații acestora, civili, din Ministerul Apărării Naționale și instituțiile prevăzute la art. 109, beneficiază de drepturile materiale stabilite în prezenta lege pentru cadrele militare în activitate, echivalente ofițerilor cu grad de general, respectiv de amiral.

Art. 112 - În sensul prevederilor prezentei legi, familia cadrelor militare cuprinde soțul, copiii și părinții aflați în întreținerea legală a acestora.

Art. 113 - Prezenta lege intră în vigoare după 60 de zile de la publicarea ei în Monitorul Oficial al României. La aceeași dată Statutul corpului ofițerilor, Statutul corpului maiștrilor militari și Statutul corpului subofițerilor, aprobate prin H.C.M. nr. 1.177/1965, nr. 924/1964 și nr. 1.178/1965, precum și orice alte dispoziții contrare se abrogă.

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților și Senat în ședința comună din 29 iunie 1995, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
VASILE LUPU

PREȘEDINTELE SENATULUI
prof. univ. dr. OLIVIU GHERMAN
